

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem hocsátható

XL. évfolyam

282 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi december 8

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegrészen 6 lej, páratlan (jobb) szövegrészen 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92., szerkesztő 86. 93.

Az „újságíró”

Legutóbb részletesen és több ízben is foglalkoztunk a „színigazgatóval”, aki könnyen kapott koncesszióval járja néhány magával az erdélyi magyar falvakat és mint kulturapostol garázdálkodik.

Elmondtuk, hogy ezidő szerint körülbelül 40 koncessziós magyar színigazgató tevékenykedik Erdélyben, holott körülbelül négy-öt számúra volna e után érvényesülési lehetőség. Mindössze négy-öt színigazgató tudhatna csak annyit szerezzni a leszegényedett magyarság filléreiből, hogy munkájának köze lehessen a kultúrához és művészetéhez is.

Már sokszor elmondtuk, hogy ez a koncesszió-hipertrófia nem öröm, hanem végzetes betegség, a szabad pódium nem szabadság, hanem ravatal, amelyre a színjátszás kalandorai az erdélyi magyar színészetet fogják kiteríteni.

Nem csak tényállást körvonalaztunk, hanem orvosságot is ajánlottunk. Hatosági támogatásra nem számíthatunk abban az értelemben sem, hogy a szervezett magyarság képviselői döntsek el, kiket akarnak színigazgatókként tisztelni. Ilyenformán maga a közönség öntudata vegye át a szabályozás feladatát és maga végezze el a szelektálás halaszthatatlan munkáját.

Ez a „színigazgató”, de van az erdélyi magyarságnak egy másik rákfeneje is.

Most a nagy panontikumban kiállítjuk a „színigazgató” mellé az „újságíró” is.

A Juhos-per tárgyalásán jelentkezett, mint tanu és könnyedén, simán, mint a világ legtermészetesebb dolgát vallotta, hogy őt bízták meg „mint újságíró” egy százezer lejes ügy lebonyolításával.

— Pfiú, micsoda mocsar! — mondta az ügyész és ezuttal hangosan helyeselünk a vád igen tisztelt képviselőjének.

Kiejt az erdélyi színészet sorsára jutott ugyanaz az erdélyi újságírás is.

Sikkasztó magánhivatalnokok, félbe-maradt egyetemi hallgatók, álszámológusok és egyéb lóköltők csapnak fel, oh, nem újságíróknak, hanem az újságírás ürügye alatt hivatásos zsarolóknak.

Evek óta tehetetlenül figyeljük, hogy az alvilág süpredékei hogyan garázdálkodnak és hogyan szaporodnak. Oh, indítanak ezek néha tiszavirágéletű lapokat is. Irnak is bele. Hiányos magyarsággal hiánytalan aljasságokat, amelyekből kiindult a zsarolási célzat.

Pirulni kell itt is, mint a kuplébefétes Tajfunnál. Szegyenkezni kell itt is, mint annak „Az Ember tragédiája”-nak, amelyet négyen játszanak el.

A Juhos-per tanuja bizonyára természetesen találta, hogy őt küldték a Hermes-bankhoz azzal a bünyügyi feljuttatással, amelynek beadását esékély százezer lejjel kellett volna megváltani.

Ezt véletlenül nem váltották meg, de bizonyára voltak ennek a tanunak is esetei, amelyeket megváltottak.

A kiszemelt áldozatok nagyrésze undorodik a botránytól, irtózik a nyilvánosságtól, sokszor ténylegesen árt is az ilyesmi, akármilyen ártatlan a meghurcolt áldozat és inkább dob a zsaroló brigádnak valamit.

Ez az „inkább dobok valamit” azonban bűnös könnyelműség és valószínűleg tényezők ezeket a végzetes elődsiedket.

A befűbetyárokkal szemben sincs más védekezés, mint az ellenállás. Akár aktív, akár passzív ellenállás. A tisztességes iparnak is megölője a kontár, a munkanélküliség általános nyavalyája.

Döntött a Népszövetség rendkívüli tanácsulése

Nemzetközi karhatalmat kap a Saar-vidék a népszavazás idejére

Anglia tette a javaslatot, amelyhez Franciaország, Olaszország és Csehszlovákia nyomban hozzájárultak

Eden lesz a délszláv—magyar-ügy előadója

Genf, december 7.

A Népszövetség rendkívüli tanácsulésének szerdai megnyitójára tudomásul vette a Saar-kérdésben kiküldött hármass bizottság jelentését, de ezzel még nem fejezte be a Saar-kérdés tárgyalását. A szerdai megnyitói ülésnek ugy a titkos, mint a nyílt része csak a rendkívüli tanácsulés napirendjének az összeállítását szentesítette s ezért került sor már szer-

dán a délszláv panaszra, helyesebben a magyar sürgősségi kérés megtárgyalására is. A sürgősséget a tanácsulés egyhangúan megszavazta s így a rendkívüli tanácsulés napirendje véglegessé vált a maga két rendkívül fontos pontjával:

1. A Saar-kérdéssel és a
2. délszláv panasz és emlékirat ügyével.

Knox zárt ülésen számolt be

Knox, a Saarvidékre kiküldött népszövetségi főmegbízott a nyílt ülés után tartott zárt ülésen számolt be azokról az intézkedésekről, amelyeket a saarvidéki rendfenntartás érdekében foganatosított.

A zárt ülésről nem adtak ki hivatalos jelentést, de valószínűleg itt történt meg a nemzetközi rendőrség ügyében való döntés, illetve megegyezés is. A folytatós nyílt ülésen ugyanis Laval francia külügyminiszter hangoztatta, hogy Franciaország kész teljesíteni a Saar-vidékkel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeit.

A kérdés ugyanis elsősorban nemzetközi ügy s ezért Franciaország mindenekelőtt a választások tisztaságát akarja biztosítani.

Mindjárt Laval után emelkedett szólásra Eden angol főpecsétőr. Kijelentette, hogy Anglia leghelyesebbnek tartja a nemzetközi karhatalmat visznak a Saar-vidékre. Ebben a nemzetközi karhatalomban ne kapjanak helyet sem a franciák, sem a németek. Amennyiben más államok is hajlandók a részvételre, illetve legalább két más állam hozzájárul, úgy

Anglia hajlandó megfelelő mértékben részt venni a nemzetközi karhatalmi erő megszervezésében.

Eden bejelentése kétségkívül a nemzetközi karhatalom megszervezésének a megoldását jelentette. Aloisi olasz főmegbízott kormányának nevében nyomban csatlakozott az indítványhoz, sőt Benes is bejelentette Csehszlovákia részvételét. Feltűnést keltett, hogy Litvinov óvatosan elhárította az állásfoglalást. Előbb kormányára kell értekeznie — mondotta.

A megnyilatkozások után Laval örömet fejezte ki, hogy a kérdés ilyen formában megoldódik. Knox népszövetségi kiküldött is csatlakozott a javaslatához. Bizonyosra veszi — mondotta —, hogy a nemzetközi karhatalom biztosítani fogja a Saar-vidék nyugalmát úgy most, mint később, a népszavazás ideje alatt. Az elnök Benes azután javasolta, hogy a kiküldött hármass bizottság az ülészak végére terjesszen be konkrét javaslatokat. A tanács az elnöki indítványt is elfogadta.

A külföldi sajtó örömmel üdvözli a Saar-vita békés hangjait

A francia lapok és a párisi politikai körök egyaránt nagy elismeréssel és örömmel irnak Laval genfi szerepléséről. Igen fontosnak tartják Anglia és Olaszország állásfoglalását is. Laval lehetőséget nyújtott a békés megoldásra. Eden pedig megtalálta a legmegfelelőbb formát.

Most már csak az van hátra, hogy mit szól Németország Eden javaslataira. Bizonyos, hogy Németország nem rajong a nemzetközi karhatalomért sem, ez azonban még mindig jobb neki, mintha a francia csapatok vonulnának be a bányavidékre a rend biztosítása érdekében. Németország válasza aligha lehet visszautasító, hiszen ezzel eddig hangoztatott

békés szándékát tagadná meg s elveszítene minden rokonszenvet, amit legutóbbi magatartásával kivívott.

Az angol sajtó természetesen elsősorban Edent ünnepli. A kérdés békés megoldásának nevezi Eden javaslatát s az a tény, hogy ehhez Olaszország is csatlakozott, a siker biztos reményét kelti. Laval örömdetes higgadtságról tett tanúbizonyságot. Ellentétben a hagyományos francia külpolitikával, őszintén szeretné a német-francia viszony megjavítását s ezért nem is ragaszkodik mereven ahhoz, hogy az esetleges saarvidéki feszültségek levezetésénél a francia csapatok is jelen legyenek. Knox főbiztos jelentése viszont eléggé rámutatott arra, hogy a nemzetkö-

zi rendőrség toborzása nem járt kielégítő eredménnyel s így csak nemzetközi rendfenntartó csapatok bevonása biztosíthatja a Saar-vidék nyugalmát a népszavazás során.

A Daily Herald úgy tudja, hogy Aloisi olasz főmegbízott nem támogatta minden feltétel nélkül Eden javaslatát. Feltétele az volt, hogy Anglia és a nagyhatalmak gyakoroljanak nyomást Belgrádra, mérsekelve Magyarországra elleni éles viselkedését.

Genfi jelentés szerint a Saar-kérdés vitája egészen kitölti a csütörtöki napot, sőt kinyulhatik péntekre is. Ebben az esetben a rendkívüli tanácsulés második pontjára, a délszláv panasz ügyére csak pénteken délután kerülhet sor.

EDENT KÉRTÉK FEL
A DÉLSZLÁV PANASZ
ELŐADÓI TISZTJÉRE

A Saar-kérdés vitája erősen lefoglalta a francia politikai köröket és a francia sajtót s így a délszláv panasz és a magyar ügy érthetően háttérbe szorult. Erre, hogy a Saar-kérdés vitájánál ezt a kérdést még csak mellézköngékben sem

a legelszántabb és legkártekonnyabb kontárokat raját a tisztességes újságírásra szabadtotta a legnagyobb arányban.

Védekezni kell. Magunkra hagyatva és nyomorultul kiszolgáltatva, sajátmagunknak kell leszámolnunk a saját tolvajainkkal. Ezt a kisebbségi jogot még érvényesíthetjük anélkül, hogy az irre-

dentizmus vádját olvassák ránk.

Lehet, hogy a mai nyomorúság és

enélkül is keserves élet erőt fog adni azoknak is, akik eddig kényelemből és nemtörődömségből akarálnak is terjesztették ezt a ragályt.

Szervezkedni kell az „igazgató ur” és a „szerkesztő ur” ellen.

Nem feledkezünk meg arról sem, hogy ennek a feladatnak nagyobb terhét a hivatalos és tisztességes újságíróknak kell átvállalni.

Háztartási munkában,

főzés, mosás, vasalás, surolás után is finom és ápoló marad bőre, ha esténként Nivea crémrel jól bedörzsöli. Ezáltal bőre csodá-
san sima, nyulékony és olyan ellenálló lesz, hogy a gyakori
hideg és meleg víz használata sem lesz kártékony hatással.
Mert Nivea-Crème Euzeritet tartalmaz
és ez az oka az utólráhatatlan hatásának.

Nivea-Crème: Dobozok 4 Lei 16.— — 72.—
Tubusok 4 Lei 30.—, 45.—
BEIERSDORF & CO. S. A. R., BRAŞOV

érintették a felszólalók. A római egyez-
mény s utána Eden javaslata, amely a
nemzetközi karhatalom kérdését egyszer-
re megoldhatóvá tette, erősen meleg és
békés hangulatot teremtett Genfben s így
szinte-szinte megelégedtek a másik ké-
nyes ügyről, a délszláv panaszról.

Zárt ajtók mögött és a diplomaták kö-
zött természetesen tovább folyt a mun-
ka ebben a kérdésben is. A főfeladat az
volna, hogy a panaszok kivizsgálására
kiküldendő bizottságot úgy állítsák össze,
hogy ez a bizottság kiküldésének és az
érdemi döntés elhalasztásának a lehetősé-
gét is biztosítsa. Az első tervek úgy szót-
tak, hogy nagyhatalmi bizottságot külden-
nek ki. Ez a megoldás azonban — a je-
lek szerint — tiltakozásra ingerelte a kis-
antant-államokat. A nagyhatalmi bizott-
ságban ugyanis Franciaország mellett
Olaszország és Anglia foglalnának he-
lyet. Olaszország egészen a magyar állás-
pont mellett van. Anglia pedig nagyon
hajlamos arra, hogy elvegye az élet a
délszláv vádaskodásnak. Így aztán vál-
toztattak a tervezett összetételén s most
— a francia Intransigeant szerint — an-
gol, spanyol és dán kiküldöttekből alakít-
tanák meg a vizsgáló-bizottságot.

Ez természetesen csak terv s kérdés,
hogy a vita során milyen fogadtatásra
talál. A Temps szerint az érdekeltek
után mindjárt Laval szólal fel a vitában
és csatlakoznak hozzá Tefvik Rüsy tö-
rök külügyminiszter, valamint Litvinov
is. A Paris Soir szerint jelenleg már a
határozati javaslat szövege fölött vitat-
koznak. Olaszország, Lengyelország és
Anglia ugyanis nem járulnak hozzá
olyan szöveghez, amely Magyarországot
már most megróvában részesítené. Ezek
az államok ragaszkodnak ahhoz, hogy
most csak a terrorizmust bélyegezzék
meg, hozzanak javaslatot a terrorizmus
nemzetközi leküzdésére, a továbbiakat
pedig hagyják akkorra, amikor majd a
kiküldött bizottság megteszi jelentését
vizsgálata eredményéről.

Ha a betérjesztésre szánt határozati
javaslat szövegében sikerül előre meg-
állapodni, úgy a vita nem lesz erősen
éles és mérges. Erről már Laval is gon-
doskodni fog, aki mégis csak az angol
mérséklés álláspontjával rokonszenvezik.

Mussolini fogadta Sauerweint

Mussolini Rómában fogadta Sauer-
weint, a híres francia külpolitikai ri-
portert. Adott nyilatkozatot is, de nem
olyant, amely a francia újságíró sze-
retett volna. Sauerwein így kezdte a Pa-
ris Soir-ban a beszámolóját: „Előre tud-

— Vér-, bőr- és idegbajosok igitanak he-
lenként többször, reggel felkeléskor egy po-
hár természetesen „Ferenc József” keserűvizet,
mert ez mindig alaposan kitisztítja és méreg-
teleníti a gyomorbélelcsatornát s ezenkívül az
emésztést és az anyagcserét is jótékonyan be-
táplálja. Az orvosi tudomány legjelesebb
képviselői már régóta hangoztatják, hogy a
Ferenc József víz hatásával minden tekintet-
ben meg vannak elégedve.

tam, hogy Mussolini a délszláv panasz
vitájának előestéjén nem tesz politikai
nyilatkozatot...”

Azután azt fejtegette Sauerwein, hogy
Mussolini már határozottan állást fog-
lalt a kérdésben és Franciaországnak
tudnia kell, hogy nem ejti el Magyaror-
szágot. A Duce azt óhajtja, hogy ez a
nehéz óra az európai béke megrendülése
nélkül muljon el.

Nyilatkozott Mussolini a francia-
olasz közeledésről:

— Nem pillanatnyi szeszély, hanem jól
megfontolt szándék vezet — mondotta.
Valóságokról tárgyalunk, realista mó-
don. A testvériségről nem elegendő csu-
pán beszélni, hanem valódi megegyezé-
sek révén meg is kell teremteni ezt a
testvériséget.

Az olasz sajtó már nem olyan óvatos
mint a Duce. Részletesen foglalkozik

Tovább folynak a tömeges kiutasítások Jugoszláviából

Magyarország jegyzékben kért felvilágosítást a jugoszláv kormánytól

Budapest, december 7.

Nemcsak a budapesti sajtó, hanem egyes
külföldi világlapok is rendkívül nagy figye-
met szentelnek a szerb Bácskában élő magya-
rok tömeges kiutasításával kapcsolatos szomo-
ru eseményeknek.

A Budapesti érkező jelentések szerint csüt-
örtökön hajnalban érkezett a magyar főváros-
ba a Jugoszlávia területéről kiutasított magya-
rok első csoportja. Ez a csoport 240 menekült-
ből áll. A budapesti jelentések szerint a me-
nekültek egytől-egyig szívfacsaró látványt
nyújtanak. Legtöbbjük egy szál ruhában, tel-
jesen üres kézzel, rongyokban dideregve, téli-
kabát nélkül érkezett Budapestre.

A SZEGEDI ÁLLOMÁST „MENEKÜLT-
IRODÁNAK” RENDEZTEK BE

A Jugoszláviából kiutasított magyarok cso-
portjait majdnem kivétel nélkül a szegedi ál-
lomásra irányították. Emiatt a szegedi állomás
környéke olyan formán fest, mintha mozgósítás
volna. A Jugoszláviából érkező vonatok, már
szerdán is olyan hatalmas embertömeget ontot-
tak Szegedre, hogy az ottani hatóságok kény-
telenek voltak az állomási épület öt nagytermét
menekült-irodának berendezni és 20 tisztviselőt
kivevénynelni az érkezők jegyzőkönyveinek fel-
vételére.

Csütörtökön reggel 9 órakor újra egy husz
kocsiból álló szerelvény futott be a szegedi
állomásra, amely Újvidék és Horgos környéké-
ről 400 embert hozott magával. Ennek az újabb
csoportnak tagjai elmondták, hogy az újvidé-
ki rendőrség és a horgosi csendőrség még
többszáz magyar van és ezeket is okvetlenül
kiutasítják egy-két napon belül.

A magyarbolyi határállomásra a csütörtök-
re virradó éjszakán 206 délbaranyai kiutasított-
at szállító szerelvény futott be. A kelebiai
határállomáson pedig tegnap este szinte egy-
másután jöttek a menekültekkel zsúfolt vona-
tok, de ez a szomorú és tragikus népvándorlás
még mindig nem ért véget, mert a Szegedre
leadott jelentések szerint a szerb hatóságok
még újabb és újabb csoportokat tesznek át a
határon.

Megállapítható egyébként az is, hogy a ki-
utasítottak nem mind magyarok, mert közt-
tük szépszámmal vannak németek és bunye-
vácok is, akik egyetlen szót sem beszélnek ma-
gyarul. Szegedre például érkezett egy horvát
ember is, aki azt állította, hogy, értesülése
szerint, a hatóságok a nem kívánatos horvát
elemeket is át akarják rakni a magyar hatá-
ron.

A KÜLFÖLDI SAJTÓVELEMENYEK

A jugoszláviai magyarok kiutasításának és
kitoloncolásának eseményeivel nemcsak a Reu-
ter ügynökség jelentései, hanem a Times, Daily
Express, a News Chronicle, Morning Post és
a Daily Mail is részletesen foglalkoznak.

Az angol lapok hosszasan ismertetik a ja-
goszláviai magyarok tömegtragédiáját és azt a
megállapítást teszik, hogy a tulnyomó részben
földhözragadt kismemberek a szerbek bosszúvá-
gyának estek áldozatul.

Megrázó hangú helyszíni tudósításban számol
be a szabadkai kiutasításokról a Daily Tele-
graph tudósítója. Jelentésében azt közli, hogy
Szabadkán a detektívek házról-házra járva te-
rítették össze azokat, akiket azonnali hatállyal
ki akartak utasítani.

népszövetségi tanács rendkívüli ülésza-
kának eredményeivel s kissé támadó él-
lel állapítja meg, hogy Jetics nem vi-
selkedik úgy, mint aki hallgat a francia
és angol jótanácsra. Elítéli, hogy Jugo-
szlavia bosszúból most halomszámra uta-
sítja ki a magyarokat. Szerencsétlen kis-
embereket üldöz — állapítja meg — hol-
ott politikai fájdalmai vannak.

Edent hivatalosan is felkérték

A londoni Reuter-ügynökség szerint
Eden angol főpecsétőrt hivatalosan is fel-
kérték, hogy fogadja el a magyar-ju-
goszláv vita előadói tisztjét. Hír szerint
Eden erre hajlandónak is mutatkozik.
Végleges felkérése természetesen a ta-
nácsülésen történik meg s abban az
esetben válik megbízásá is, ha a ta-
nácsstagok nem ellenzik.

Sokan nem tudják ezek közül, hogy vissza-
maradt hozzátartozóikkal mi történt. A Daily
Telegraph tudósítója végül megemlíti, hogy a
kiutasított magyarok csoportjai megrendülő
látványt nyújtanak.

A Magyar Távirati Iroda jelentése
szerint a magyar kormány a tömeges
jugoszláviai kiutasításokkal kapcsolat-
ban jegyzéket intézett Belgrádhhoz, kér-
ve a kiutasítások megindokolását.
Ugyancsak hivatalos közlés adja hírül,
hogy Budapesten komolyan gondolnak
arra is, hogy a Népszövetséghez, vagy
legalább is a nagyhatalmakhoz fordul-
janak a kiutasításokkal kapcsolatban.

Egyébként pedig
Szegedre csütörtökön délelőtt újabb
380 magyar család érkezett.

Valamennyien arról panaszkodnak, hogy
a jugoszláv hivatalos személyek rendki-
vül udvariassággal bántak velük. Egy asz-
szonyt, akinek a gyermeke iskolában
volt, egyenesen az állomásra kísérték s
aztán a gyermekét is odavezették az is-
kolából. A kiutasítottak szerint a jugo-
szláviai magyarság körében valóságos
pánik uralkodik, mert olyan hírek ter-
jedtek el, hogy a jövő hét folyamán még
rengeteg magyart tesznek át a határon.

Befejeződött a Saar-kérdés vitája is

A rendkívüli tanácsülés csütörtökön
délelőtt kezdte meg a Saar-kérdésről be-
terjesztett hármasszövetségi jelentés vitá-
ját. Tulajdonképpen nem is volt vita,
hanem

kölsönösen dicsőítő és békülékeny nyi-
latkozatok hangoztak el.

Laval volt az első felszólaló. Melegen
üdvözölte Aloisi bárót, akinek a római
egyezmény köszönhető, majd annak a
reményének adott kifejezést, hogy a ta-
nács méltányolni fogja a Franciaország
részéről megnyilatkozott békülékeny
ezellemet. Országa nevében jelentette ki,
hogy

amennyiben a saarvidéki lakosság a
Németországhoz való visszacsatlakozás
mellett szavaz, úgy a további döntés a
tanácsra tartozik s Franciaországnak
nem lesz semmi ellenvetése.

Franciaországnak nincsen az ügygel kap-
csolatban hátsó gondolata, a kérdést nem-
zetközi ügynek tekinti s a nemzetközi
döntéseket véglegesenek fogadja el.

Általános köszönet

Laval után Eden szólalt fel. Örömmel
vette tudomásul a bizottság jelentését s
köszönetet mondott Lavalnak azokért a
nyilatkozatokért amelyek lehetővé tét-
ték a kibontakozást. Aztán Litvinov
csatlakozott a Lavalnak és Aloisinak
mondott köszönethez. Megállapította
hogy a jelentés nyomán értékes és
őszinte megnyugvás keletkezett s ez
kedvező előjel a további békés kibon-
takozásra.

A Szovjetszövetség vallja a népek ön-

UJDONSÁG

A FLIT-ROVARIRTÓ-
POR MEGÖLI A PO-
LOSKAKAT, A BOLHÁ-
KAT, A HANGYAKAT
ÉS A TETVEKET.

Legyek, molyok és
szúnyogok ellen hasz-
náljuk a híres Flit-
folyadékot.

Kicsi dohoz Lei 20
Közép dohoz Lei 40
Nagy dohoz Lei 230

A kiutasítottak elhelyezéséről és ellá-
tásáról a magyar kormány hivatalosan
gondoskodik. Keresztes-Fischer belügy-
miniszter kijelentette, hogy minden in-
tézkedés megtörtént már a kitoloncoltak
fedél alá juttatására. A főváros vezető-
sége több rendelkezésre álló épületet
kiürített, hogy helyet teremtsen a kiuta-
sítottaknak. Azoknak az ellátásáról, a
kiknek Budapesten rokonuk nincs a ha-
tóságok gondoskodnak.

A tömeges kiutasítás híre Genfben is
nagy nyugtalanságot keltett s újra fe-
szültté tette a helyzetet, amely a
Saar-kérdés szerencsés megoldása
után láthatóan enyhültté és békülé-
kenyebbé vált.

Budapesten úgy tudják, hogy a genfi
diplomata is tárgyalják már a kiutasi-
tások ügyét. Kánya magyar külügyi-
miniszter csütörtökön este érkezett Genf-
be s elsősorban Lavallal, és Aloisival tár-
gyal, akiknek egyelőre nem hivatalos
formában ugyan, de felemlíti a tömeges
kitoloncolások ügyét is.

Egyébként a magyar kormány bevár-
ja Belgrád válaszáat s csak azután for-
dul hivatalosan a Népszövetséghez,
ha ennek szükségét látja.

rendelkezési jogát s örvend, hogy ez az
elv a Saar-kérdésben s érvényesül. A
továbbiakban Aloisi köszönte meg az el-
ismerést, majd Benes kihirdette a hatá-
rozatot, amely szerint

a saarvidéki népszavazás idejére nem-
zetközi karhatalmat veszélyeztet ki a
nyugalom biztosítására.

NEMETORSZÁG HOZZAJÁRULT A
HATÁROZATOKHOZ

Esti jelentéseink szerint a genfi német kon-
zult a délutáni órákban közölte Berlinnel a nép-
szövetségi tanács határozatait. A válasz Ber-
linből hamar megérkezett s kedvező volt.

A német kormány hozzájárult a népszöve-
tségi határozatokhoz s elfogadta azt a meg-
oldást, hogy a népszavazás idejére angol,
olasz, cseh és esetleg szovjetszövetségi társak
fenn a rendet a Saarvidéken.

A genfi német konzult kormányja hozzájár-
lását azonnal hivatalosan is tudatta a Nép-
szövetség főtthkarságával.

Uj női kalapgyár

keres Erdély részére

agilis utazót

vasuti bérlet és magas jutalék elle-
nében. Részletes ajánlatok „COL”
jeligére a kiadoba.

Még egy adó és külön bélyeg

„Országvédelmi hozzájárulás” bevezetését határozta el a minisztertanács

A hadsereg szükségleteinek fedezésére évi két és fél milliárd lejűt akar összehozni a kormány különféle módokon

Junian még kevesli a Skoda-vizsgálatot

Bukarest, december 7.

A miniszterelnökség a tegnapi este tartott minisztertanácsról, amelyről egyébként röviden már beszámoltunk, hivatalos közleményt adott ki az alábbi szöveggel:

„A minisztertanács szerdán este 6 órakor Tatarescu miniszterelnök elnökletével ült össze. A miniszterelnök hosszas exposé-t tartott a minisztertanácsnak a hadseregnek hadianyagban és felszerelésben mutatkozó szükségleteiről, valamint ezek fedezésének a programjáról. E szükségletek fedezése céljából a minisztertanács a miniszterelnök kérésére egyhangulag jóváhagyta egy évenkénti szedendő „országvédelmi hozzájárulás” létesítését. A pénzügyminiszter megbízást kapott a vonatkozó törvényjavaslat megszövegezésére. Angelescu Pál tábornok hadügyminiszter ismertette ezután a katonai nyugdíjaknak a tisztek és altisztek hozzájárulása által való összehangolását és feljavításáról szóló törvényjavaslat elveit.”

Az országvédelmi hozzájárulást illetően hozott minisztertanács határozattal kapcsolatban az Adeverul úgy értesül, hogy

erre a célra évente két és félmilliárd lejt akarnak összehozni, a módokat azonban még nem állapították meg.

A módok kérdését Slavescu pénzügyminiszter fogja tanulmányozni és törvényjavaslatban lefektetni. A lap értesülése szerint az évi két és félmilliárd lejt részben egyenes és fogyasztási adókból, részben pedig ugyanolyan speciális bélyegből teremtik elő, mint a jelenlegi repülőbélyeg.

Rövidesen lesz tehát még egy új adó és még egy rendkívüli bélyeg.

A minisztertanács további során különben jóváhagyták Sassu földművelésügyi miniszternek azt a törvényjavaslatát is, amely szerint az eladásra kerülő földekre vonatkozólag az állam elővételi jogát 2 hónapra halasztja, szükség esetén minisztertanács határozattal egy egész évre lehet meghosszabbítani. A javaslatnak az adja meg az időszűkítést, hogy a Cadriatert tömegesen hagyta el a török lakosság s az állam elegendő időt akar nyerni arra, hogy felvásárolhassa az általuk eladott földeket.

JUNIAN SZERINT MÉG KI KELLENE SZÉLESÍTENI A SKODA-ÜGY VIZSGÁLATÁT

A Skoda-bizottság tegnapi üléséről kiadott gyorsírói jegyzetek szerint Junian hosszas beszédben szökött hozzá a Bentoin-féle jelentéshez. Junian mindenekelőtt felhívta, hogy indiszkrétciók történtek, mert a sajtó már napokkal betérjesztése előtt ismertette a jelentést, amelyet egyébként nyilván a nemzeti-parasztpárt is megkapott. Legalábbis erre mutat az ellenjelentés, amelyet Calinescu volt államtitkár olvasott fel a bizottságban. Ezután Junian behatóan foglalkozott mind a két jelentéssel, megállapítva, hogy senki sem vonja kétségbe az 1930. március 17-ikén kötött Skoda-szerződés terhes voltát. A továbbiakban utalt arra, hogy ezenkívül aláírásra készen volt egy másik, 15 milliárdos szerződés is, amely szintén a Skodának biztosította a tulsulyt a hadianyagszállításban még a Kiskapus-kudzsiri üzemben is. Ez megállapítható a Seletzkynek egy leveléből, amely szerint ehhez még 1929-ben megkapta az ipar- és kereskedelemügyi, valamint a hadügyminiszter ígéretét. Ami a Skoda-képviselőnél tartott házkutatás abbahagyatásáért való felelősséget illeti, Junian javasolta a vizsgálat kiszélesítését s ennek során annak megállapítását, ki a bűnös: Uica tábornok-e, avagy mégis Popovici Mihály? Végül Junian is leszögezte,

te, hogy a hadbírószágon nem történt valóságos, illetőleg jegyzőkönyvhamisítás, hanem szerinte Maaiut félrevezették.

TEAT AD A SZOVJETKÖVET

Ostrovsky szovjetkövet vasárnap délután teát ad a politikai élet vezető személyiségeinek a tiszteletére. Meghívta a teára a kormány valamennyi tagját, a törvényhozó testületek elnökeit, a pártvezéreket és a fővárosi lapok főszerkesztőit.

NEM LESZ VAGYONADÓ

A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy az országvédelmi hozzájárulás ügyé-

vel kapcsolatban a pénzügyminisztérium közleményt adott ki, amely szerint Slavescu pénzügyminiszter a leghatározottabban cáfolja azt az egyes lapokban megjelent hírt, hogy a kormány vagyonadó szándékoznék ebben a formában bevezetni. Köztudomású, hogy egy ilyen adó ellentétben áll a liberális párt pénzügyi felfogásaival.

Ujabb értesülés szerint az „országvédelmi hozzájárulást” pótdadó gyanánt fogják szedni a már meglévő egyenes és közvetített adók után.

Sulyos botrány a prágai képviselőházban

Zeninova nemzetiszocialista képviselő fel-potázott egy kommunista képviselőt

Prága, december 7.

A katonai szolgálati idő meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat vitája során Dvorak kommunista képviselő erős kitételekkel támadta a javaslatot s felhevülésében olyan kifejezést használt, amely sértő volt a köztársasági elnök személyére. A sértő kifejezés utáni viharban Zeninova asszony, a cseh nemzetiszocialista párti képviselő felugrott a szónoki emelvényre és többször egymásután arculütötte a képviselőt.

A házban a felháborodás akkora volt Dvorak elszólása miatt, hogy a képviselő kénytelen volt elhagyni az üléstermet. A lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a példátlan botrányral. A nemzeti sajtó követeli a kommunista párt beállítását.

A nemzeti-parasztpárt ülésén Madgearu ismét indítványt tett Mirto kizárására

Bukarest, december 7.

A nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsa csütörtökön is folytatta ülésezését. A délelőtti ülésről kiszivárgott hírek szerint Madgearu ismételt felvetette Mirto kizárásának a kérdését, ami ellen Vajda és hívei állítólag tiltakoztak. A vajdaisták ugyanis tegnap este értekezletet tartottak s megállapodtak abban, hogy együttesen lépnek fel Mirto védelmében.

A délutáni ülésen Mirto kérte, hogy az elnöki tanács adjon nyilvános felvilágosítást a vitáról s tisztázza az ő személyi ügyét. Ezután kivonult az ülésszobából azzal, hogy amíg ez meg nem történik, nem vesz részt a tanácskozáson.

Hír szerint Mirto a napokban külföldre utazik.

Az elnöki tanácsülést csütörtökön sem fejezték be, hanem pénteken is folytatják.

Az igazságügyminiszter hajlandó enyhíteni azt a rendelet törvényt, amely miatt az ügyvédi sztrájk kirobbant

Bukarest, december 7.

Antonescu igazságügyminiszter csütörtökön fogadta az ügyvédsztrájk ügyében az ilfovi ügyvédi kamara vezetőit és hangoztatta előtük, hogy a kormány és a bírósági egyesületek vezetősége a november elsején életbelépett rendelet törvényt nem akart zaklató és elviselhetetlen új terheket róni az ügyvédi karra, hanem a fiatal ügyvédeknek akart első sorban segíteni.

Hajlandónak mutatkozott a miniszter arra, hogy a rendelet törvény által megszabtott új illetékeket mérsékelje s általában módosítsa a rendelet törvényt az ilfovi ügyvédi kamara vezetőinek a megkérdezésével.

Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy sikerül alapot találni a békés kiegyezésre.

A sztrájk különben pénteken is folytatódik. Pénteken délután 2 órára az igazságügyi palota csarnokába újabb rendkívüli közgyűlést hívtak egybe, amelyen Petrovici kamarai dékan beszámolt Antonescuval folytatott tárgyalásairól. A sztrájk további sorsa ezen a közgyűlésen dől el.

Ratescu semmitőszéki bíró aki egyben elnöke a sérelmezett rendelet törvényvel létesített bírósági eforiaknak, utasítást adott arra, hogy pénteken Ilfov megye valamennyi bírósági fórumán rendezen tárgyalásokat a tárgyalásokat, tekintet nélkül arra, hogy az ügyvédek megjelennek-e, vagy sem. A fővárosi törvényszéki palotát csendőri és rendőri karhatalom szállja meg, hogy elejét vegye a sztrájkoló ügyvédek minden erőszakos fellépésének.

Még nem hozták nyilvánosságra az országfejlesztési kölcsön végösszegét

Bukarest, december 7.

Az országfejlesztési kölcsön jegyzése szerdán lezárult. A jegyzés eredményeiről a pénzügyminisztérium még nem adott ki jelentést. A legutóbbi értesülések szerint a kölcsönre összesen mintegy 3 és félmilliárd lejt jegyezték.

SZÁJÁPOLÁS

A közérzethez két okból szükséges

A száj az előszobája a fő szerveknek és mindenekelőtt ennek kell minden bacillustól és tisztatlanságtól szabadnak lennie.

Egészesen szép fogait csak így tarthatja meg, ha száját és fogait Odol-szájvízzel és Odol-fogkrémmel ápolja.

Odol szájvíz nélkülözhetetlen, mert a száját tisztán, frissen és egészségben tartja.

Ha

ODOL SZÁJVIZET

rendszeresen használ, bizonyos lehet afelől, hogy letelepítse és Ön az embereknek, ha közvetlen közelükben is áll, nem tűnik fel kellemetlenül.

A csendőrszervezet lelőt egy földművest, mert nem akarta felvenni szekerére

Ramnicul-Sarat, december 7.

Megdöbbenő gyilkosságot követett el a város határában a Jidani községbeli csendőrszervezet egyik járőre, amelyet Varnav Sandu altiszt vezetett. A járőr vezetőjével együtt leitta magát s a város Sutu nevű külterke táján az országúton megállította Balan Jon földművest s elvette 100 lejét. Ezután a járőr feltartóztatta egy szekert, amelyen Dobro Stanislav, Cristea Ilie és Istrate Marin földművesek ültek, Galbena községből tartva a város felé.

Varnav őrszemélyt azt követelte Dobrotól, vegye fel őket is szekerére s adja át neki a gyeplőt. Amikor ezt a földműves megtagadta, az ittas őrszemély ráfogta fegyverét és két lövéssel megölte.

A csendőrök ezután Slobozia falu felé vették útjukat, a két földművest pedig lelőtt társával a szekéren bevágott Ramnicul-Sarathba s megtagadta a feljelentést. Az ügyészség elrendelte a garázda csendőrszervezet letartóztatását.

Kettős halál a sorompó miatt

Stuttgart, december 7.

A Páris-Bécs között közlekedő gyorsvonattal a württembergi Weisingen közelében súlyos szerencsétlenség történt. A teljes sebességgel haladó vonat egy átjárónál összeütközött egy nehéz tehérgépkocsival. Az összeütközés következtében a gépkocsi pozdörjává tört, a vonat mozdonya és több kocsija pedig kisiklott. Két utas, a mozdonyvezető és a fűtő meghaltak. A vizsgálat megállapította, hogy az átjáró sorompóját nem engedték le.

A LEJ KÜLFÖLDÖN:

Budapest 3.42—3.46, Prága 17.15—17.45, London 492.50, Bécs 2.88—2.92.

Félrevezetik Önt, ha „OLLA” helyett más márkájú gumit vesz. Utasítsa vissza a ragasztócsomagolást „OLLA”-hoz.

Botrány a newyorki „legfelsőbb négyszázak” közt

Roosevelt fiát kihagyták a „kékvérűek” lajstromából

Newyork, december 7.

A newyorki „legfelsőbb négyszázak” körét lázas izgalomba ejtette a „társadalmi lajstrom” című kétkönyv 1935. kiadása, amelyből hiányzik Roosevelt Elliott, az elnök egyik fia és ennek felesége. A lajstromba csak azok nevét veszik fel, akiket a legzárkózottabb newyorki társaság „kékvérűeknek” fogad el.

Az ifjú Roosevelt kijelentette, hogy nyilván azért hagyták ki nevét, mert nem lakik Newyorkban, de megcáfolja ezt a magyarázatot az a tény, hogy az elnököt és családjának összes tagjait fel-

vették az új kiadásba, noha ők sem laknak Newyorkban. Valószínűbbnek tartják, hogy Roosevelt Elliott renői válópere és az utána kötött második házassága volt az akadály.

Kihagyták az új kétkönyvből Astor Dick Fiermontet, mert Astor Jakoval kötött első házassága után egy hivatásos boxolóhoz ment nőül, Hitchcock Francis, a híres pólójátékost ugyancsak válópere miatt, a dúsgazdag Whitney Burnet, mert filmekben szerepelt és Wright Cobinát, mert vagyona jórészt elvesztette.

A konkordátum alapján

A Nagykároly környéki katolikusok a pápához fordulnak a magyarnyelvű iskolák erőszakos beszüntetése miatt

Nem a püspökség, hanem a szatmári magyar-párti tagozat hozta ezt a határozatot

Nagykároly, december 7.

Néhány héttel ezelőtt a nagykárolyi tanfelügyelő felsőbb rendelkezésre való hivatkozással egész sereg Nagykároly környéki katolikus magyar iskolát zártott be. Indoklása az volt, hogy a községek lakói elmagyarosodott svábok, tehát nem magyarnyelvű, hanem román vagy németnyelvű iskolákra van szükségük. A magyarnyelvű oktatás elleni hadjárat azonban annyira ment, hogy a végén már nemcsak a magyarnyelvű, hanem a németnyelvű katolikus iskolákat is gyűlötni kezdték s egyet közülük be is zártattak.

Az érdekelt községek a legnagyobb felháborodással fogadták az iskolák beszüntetésének a hírét. Felháborodásukat növelte az, hogy a tanfelügyelő csak hivatkozott a felsőbb rendeletre, illyent azonban sehol fel nem mutatott s így joggal föl lehetett tételezni azt is, hogy egyéni tulbuzgóság eredménye a törvénytelen és disztelen iskolabeszünetelési hadjárat. A

szülők természetesen nem nyugodtak szó nélkül be a tanfelügyelő erősen kifogásolható tevékenységébe s emlékiratot szerkesztve eljuttatták azt a közoktatásügyi minisztériumhoz is.

A hetek teltek, az emlékiratra azonban semmi válasz nem érkezett. Van község, ahol a gyermekek teljesen iskola nélkül maradtak s így érthető, hogy végül a magyar párt is foglalkozni kényszerült a dologgal. A párt szatmármegyei tagozata legutóbbi ülésén megdöbbenéssel állapította meg a súlyos problémát s elhatározta, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel igyekezzon fog elégtételt szerezni az érdekelt községeknek és a súlyosan megbántott katolikus egyháznak. Bizottságot küldött ki, amelynek utasításul adta, hogy a Románia és a Vatikán között kötött konkordátumot tanulmányozza át, mert amennyiben az iskolák beszüntetése beütköznék a konkordátum rendelkezéseibe is, úgy az érdekelt községek lakossága nevében egyenesen a pápához fordul panaszával.

A mesterségesen szított gyűlölködés

Nem tűr rendes munkát a kolozsvári ipartestületben

Kolozsvár, december 7.

A kolozsvári ipartestület kebelében dúló belső harc váratlan fordulathoz érkezett:

a szerda estére összehívott vezetőségi ülésen dr. Anca Titusz, a városi iparhatóság főnöke az ipariügyi minisztérium utasítására feloszlatta a vezetőséget, de ugyanakkor megbízta az ügyek továbbvezetésével az új választásokig.

A kolozsvári ipartestület békéjét az elfogultság és túlzott nemzetieskedés zavarta meg. A többségi tagok kifogásolták, hogy kisebbségek is vannak a vezetőségben. Hangos belső ellenzék alakult ki, amely nemcsak a rendes menetű munkát akadályozta meg, de többször zajos menetekben gazdag botrányokat eredményezett, mint a legutóbbi választáson is. A többségi tagok „renegátnak” nevezték Moldován Antal ipartestületi elnököt, mert szerintük Moldován jobban képviseli a kisebbséget, mint a többségi tagok érdekeit. Moldován elnök „büne” a világosan látók előtt természetesen odaszugorodott, hogy elismerte a nagyszámú kolozsvári kisebbségi iparosokat megillető jogokat.

Viciliu iparfelügyelő vette kezébe nem rég a békítést. „Barátságos” megbeszélésre hívta össze az elnök körül csoportosult vezetőségi tagokat és az ellenzéklet. Minden igyekezete hiábavaló volt azonban, az ellenzék makacsul kitartott amellett, hogy nem akarja segíteni munkájában a jelenlegi vezetőket, mert kö-

zöttük kisebbségek is vannak(!)

Viciliu felügyelő jelentést tett az ipariügyi minisztériumnak és közölte, hogy véleménye szerint a mai körülmények között az ipartestület nem tudhat eredményes munkát végezni.

Az ipariügyi minisztérium jelentésének következménye: a minisztérium teljeshatalmu megbízást küldött a kolozsvári városi iparhatóságnak. Felhatalmazták az iparhatóság főnökét, hogy intézkedjék belátása szerint. Így is történt. Anca dr. összehívta a vezetőségi ülést, ahol megállapította, hogy

a 36 tag közül mindössze tizenhatalmú jelennek meg, mert a többi beadta időközben lemondását és így jogerőnyes határozatot nem hozhat.

Erre saját hatáskörében feloszlatta a vezetőséget, de ugyanezenkor megbízta az ügyek továbbvitelével amíg az új választást megejtik.

Moldován Antal elnök és Blaga vezető ségi tag nyomban tiltakozást jelentettek be a feloszlátás ellen, mert szerintük az alapszabály módját ad arra, hogy a lemondott tagok helyett póttagokat hívjanak be és így a választás is felesleges. A feloszlátás pedig csak még jobban megbénítja az ipartestület működését.

Moldován elnök hívei a feloszlátást a már sok kellemetlenséget okozó ellenzék mesterkedésének minősíti, de kijelentik, hogy nem félnek az új választásoktól, mert a józanul gondolkodó kolozsvári iparosok ügye mögöttük áll.

Olcsó pénzért sok fényt!

áramfogyasztásának közel

20%-at

takarítja meg.

A TUNGSRAM D duplaspirállámpa dekalumensorozatban az izzólámpagyártás legújabb vívmánya

TUNGSRAM D
DUPLASPIRÁL-LÁMPA
DEKALUMENSOROZATBAN
KEVESEBB ÁRAMFOGYASZTÁS
MELLETT TÖBB FÉNYT AD

Két fiatal bányászt ízekre tépett szét a láposbányái robbanás

Két és fél kiló dinamit robbant fel valamelyik áldozat könnyelműsége következtében — Az ügyészségi vizsgálat megállapítása szerint a szerencsétlenségért nem a bányatársaság felelős

Szatmár, december 7.

Jelentettük tegnap, hogy a francia érdekeltségek kezében levő láposbányái aranybányában újra tragikus szerencsétlenség történt, amely három bányász életét oltotta ki. A szerencsétlenség hírének vétele után a szatmári ügyészségről azonnal vizsgáló bizottság szállott ki, amely a késő éjszakai órákig jegyzőkönyvezett a helyszínen.

A vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenség az úgynevezett „Sárga bányában” történt. A tárnában, amelyben a robbanás történt, kedden este négy és fél kiló dinamittal szállottak le a bányászok. Szerdán reggel 9 órakor a levitt dinamitnak több mint a fele, két és fél kiló Lauber Mihály 24 éves és Szücs János 28 éves bányászok kezén volt. A robbanás okát megállapítani teljes lehetetlenség. Valószínűnek látszik, hogy a két fiatal bányász közül valamelyik könnyelmű volt s ez okozta a szerencsétlenséget. A robbanás ereje egyébként mindkettőjüket a szó szoros értelmében

ízekre tépte. Laubernek csak a feje maradt épen. Szücs Jánosnak még a mardekait sem sikerült összeszedni. A leszalott munkások névsorjvasásánál derült csak ki, hogy ő az, aki hiányzik, tehát ő a második felismerhetetlenségig széttepett áldozat.

A harmadik áldozat, Duli Lajos 44 éves bányász a robbanástól 70 méternyi távolságban, fia társaságában. A robbanás következtében keletkezett hatalmas légnyomás mindkettőjüket a falhoz vágta. Az öreg bányász ennyi; mondott:

— Bej van, fiam! Meneküljünk!

Szaladni kezdték mind a ketten s ki is értek a bányából. Az öreg hamuszínre változott arccal, szó nélkül szaladt fia oldalán. Kifulladásig futottak meg Katóka János bányagondnok lakására. Itt az ifjabb Duli a történetek elmeséléséhez fogott, az öreg pedig lerokkadt s néhány perc múlva végigzuhan a földön. Segítségére siettek, de már halott volt. Ő a harmadik halálos áldozat. Fia és egy másik bányász csak könnyebben sebesültek.

Visszatért az Oroszországba szökött főhadnagy,

újra tárgyalják hazaárulási pörét

Bukarest, december 7.

Érdekes ügygel foglalkozott tegnap a legfelsőbb katonai törvényszék.

A múlt év februárjában történt, hogy Bodnár Emil főhadnagy, a szadagorai tüzérezred tisztje, miután összeveszett feletteseivel, magához vett több fontos katonai iratot és Oroszországba szökött. A katonai hatóságok emiatt eljárást indítottak ellene s a jassii hadbíróság tá-

vollétében tízévi fegyházra ítélte Bodnárast.

A főhadnagy mintegy másfél évet élt a Szovjetszövetségben, a nyáron azonban — nem tudni, mi okból — egyszer csak visszatért. Külsőjét teljesen megváltoztatta, de egy régi tisztfarsa mindjárt a vonatban felismerte, s a bukaresti északi pályaudvaron átadta a rendőrségnek, ez pedig a katonai ügyészségnek, amely a jassii hadbíróságra kísértette. Bodnár kért, hogy ügyét tárgyalják újból s minthogy ennek a jassii hadbíróság nem tett eleget, a legfelsőbb katonai törvényszékhez fellebbezett, amely tegnap helyet adott a fellebbezésnek s a pört újból letárgyalásra a galaci hadbíró-sághoz utalta.

HIREK

Heine név nélkül

A Chicago Tribune müncheni tudósítója arról értesíti lapját, hogy Bajorországban most adtak ki egy iskolai olvasókönyvet, amelyet a Harmadik Birodalom nevelésügyi irányvonala szerint szerkesztettek. Ebben az iskolai olvasókönyvben az idősebb generáció legnagyobb meglepetésére Heine-né, az örökké üldözött Heine-né egy verse is szerepel. Az a vers, amely oly emlékeztetvéssé írja le a rajnamenti Lorelei legendát. A nevezett Heine vers alatt azonban nem szerepel a szerző neve, hanem a cím meg van csillagozva és az oldal alján csillag alatt következő megjegyzés olvasható: „Ennek a költeménynek a szerzője ismeretlen”. A Lorelei legenda heinei fogalmazásának hat szakaszát, tehát a Harmadik Birodalom kiskoru áldozatai épüget megtanulják, mint idősebb testvéreik és szülei tanulták meg, csak éppen az átkozott szerző nevét nem tanulják meg, az átkozott zsidót, aki anynyira német volt, hogy ez a pont száztiz év előtt írott verse még ma is, „névtele-nül” is világít abban a sötétségben, amely száztiz év óta szeretné elnyelni...

m. n. j.

Kiadják a franciák az egyik Ustasa-vezért. Belgrádból jelentik: A csütörtökön reggel megjelenő belgrádi lapok párisi jelentések alapján azt közlik, hogy a francia hatóságok elhatározták Artukovics Andrej volt goszpici ügyvédnek Jugoszlávia számára való kiadását. Artukovics ügyvéd 1932. nyarán rendkívül tevékeny szerepet játszott a likai tartományban kirobbant Ustasa-felkelés megszervezésében és különítménye élén megostromolt és el is foglalt egy lakonyát. A felkelés leverése után Artukovics előbb Olaszországban és Ausztriában keresett menedéket, majd Franciaországba költözött. A marseillei merénylet után a francia hatóságok letartóztatták s most arra az állápontra helyezkedtek, hogy Artukovics közönséges gonosztevő, aki a politikai menekülteket megillető menedéket nem veheti igénybe.

Szörénymegyei hírek. Glimboka községben Nicola Péter fiatal munkást iddógálás közben mulató társai egy vasruddal egy fejbe vágták, hogy súlyos sérülésével kórházba kellett szállítani. Állapota életveszélyes. — A lugosi kereskedők egyesületének választmánya küldöttségileg megjelent Bireescu Sándor polgármester előtt és átnyújtotta egy, a kereskedők sérelmeit tárgyaló memorandumot. A küldöttség egyben előszóval is elmondta a lugosi kereskedők hushavágó panaszait. A polgármester megígérte, hogy ügyüket mielőbb áttanulmányozza és a lehetőségekhez képest segítséget nyújt. — Tamás Mária 38 éves tápai lakosnő jobbkezét a gyanjumsógép munka közben elkapta és négy újat levágta. Kórházba szállították.

Tömegszerencsétlenség egy mozielőadásán. Párisból jelentik: A Perpignan közelében levő Goderich községben irtózatosszerű szerencsétlenség történt egy mozielőadás alkalmával. A moziiban, amelyet egy hatalmas pajtában rendeztek, a vetítés alatt álló filmtékeres hirtelen meggyulladt és az egész épület lángra lobbantott. Minthogy a pajtának csak egyetlen egy meglehetősen szűk kijárata volt, az ajtónál leirhatatlan tölöngés keletkezett. Az emberek a borzalmas riadalomban egymáson gázoltak keresztül, hogy életüket megmentse. Ennek tulajdonítható, hogy 50 néző, legnagyobb részén nő és kisgyermek, súlyos égési sebekkel szabadult az égő pajtából.

Szerencsétlenség az állomáson. Csikszederáról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt a gyimesbükküi vasúti állomáson. Ötven Morar Jánosné, szül. Ozirják Piroška, állomási takarítónő, köszönnel telt kosarával az egyik tolatásra készen álló tehervonat kerekéi alatt akart átbujni. Amikor a sinek közé ért, megindult a vonat. A kerekék mindkét kezét levágták, felsőtestét pedig az ütközők összezúzták. Esméletlenül szedték ki a sinek közül. Nyomban a csikszederai kórházba szállították, ahol életbenmaradásához nem fűznek reményt. A felelősség kérdésének tisztázására erélyes nyomozást vezetett be az ügyészség.

Szembeszállottak a csendőrökkel. Csikszederáról jelentik: Ferencz Pál és János Ignác csikszederai legényeket keményen megvasalva a csikszederai ügyészségre szállították. A vád ellenük az, hogy az egyik csendőrszárjartat éjjel, mert az hazaküldte őket, megtámadták, fegyvereiket el akarták szedni. A legények azzal védekeznek, hogy a csendőrök támadták meg őket. Ők csak védekeztek. Az ügyészség a vizsgálóbíróhoz tette át az iratcsomót, hogy megfelelő tanukihallgatásokkal tisztázza az ügyet.

Kerékpárolásért egy hónap. Csikszederáról jelentik: Péterffy Antal csikszederai illetőségű legény Balázs Lajos csikszederai kerékpárüzlete előtt Gál Illés fűrészgáros kerékpárját ellopta. A mostani főtárgyalás során kerekén tagadta a terhére irt bűncselekményt. Allítása szerint tévedésből került a gép oozzá. A törvényszék nem vette figyelembe a védekezést s lopás miatt egy havi fogházzal sújtotta.

Szabásban, sportszerű kidolgozásban strapaálló lesz siruhája, ha velünk készített. Seifert Robert és Társa uriszabók, Brassó, Hirsch-utca 8.

Márai Sándor: Bolhapiac. Ez a könyv tallozás az élet bolhapiacáról. Haszontalan limlomok, mindenféle tarka kacat lerakódóhelye. Egy-egy figura, vagy sors, tájak, országok, emberek, szokások karneválja. S mindez egy reflektorszemű író megvilágításában. Több ez újságíró s talán még írói munkánál is; már a költő világába emelkedik. Márai az élet kedvéért nem kerüli a költészetet, alakjai, tájai mégis élettel telibb, a valóságos alakoknál, tájaknál. Ebben a könyvben legsikerültebb apró írásait, novelláit, megfigyeléseit gyűjtötte össze. Ennek a területnek legegységesebb mestere. Magyar nyelven talán megteremtője a műfajnak. Fölfeléívelő művészi karrierjének egyik csúspontja ez a fanyar könyv, melynek egyik határköve a humor, másik a lélekbenmaradó tragikum. Márait olvasni ma már a műveltség alapjához tartozik, neve szinte fogalom-má vált. Pompás kiállítás, 280 lap, fűzve 87 lej, kötve 120 lej. Kapható a Brassói Lapok könyosztályában, Brassó, Kapu-u. 56—58 az udvarban.

ABLAK

A Texas-állambeli Huston városka nagyon büszke egy olyan intézményére, a melyet széles e világon másutt nem találunk. Ez a „madarak kórháza”, amely tökéletes berendezéssel mellán sorakozik az emberek részére felállított kórházak mellé. A kórház fel van szerelve mindenrel, ami a beteg madarak gyógyításához. kezeléséhez szükséges. Van külön sebészeti osztálya, ahol a műtőasztalra kerülő madarakat előbb elaltatják, hogy ne érezzék az operáció fájdalmait. Egy kanár, amely eltörte a lábát, operáltak meg itt nemrégiben. Elkábították, a törött lábat helyreigazították és üvegsőbe helyezték. Tizennégy nap múlva a kanári gyógyultan hagyta el a kórházat s most ismét vidáman ugrál kalitkájában. Egy másik madárnak a csőre megrepedt. A csőrt gipszbe tették s aztán nagy gondal, mesterségesen etették a beteg állatot. Egy hét múlva levették a gipszkötést, a csőr gyönyörűen összeforrt és a madarat boldogan vitte haza tulajdonosa. Sokszor hoznak a kórházba gyomorbeteg madarakat. A kalitkában tartott madaraknál ez gyakori betegség, mert gazdájuk nem mindig ért az állat helyes táplálásához. Megtörténik, hogy tulsokat adnak enni a kedvenc madárnak, vagy ellenkezőleg, tulságosan keveset, az is előfordul, hogy olyan ennivalóval táplálják, ami nem felel meg a madár szervezetének. Egy feketerigó eivesztette tollazatát, mert olyan magot kapott a kórházban és szigorú diétát irtak elő számára. A hustoni kórházban állandóan százával ápolják és gyógyítják a madarakat. Ezt az intézményt egy gazdag állatbarát hölgy, Mrs. Marjorie Schear alapította és tartja fenn. Mrs. Schear nagy hírnévnek és tiszteletnek örvend az Egyesült Államokban, mert már eddig is több ezernek a szerencsétlenül járt vagy beteg madaraknak a száma, amelyeket kórházában meggyógyított és életüket megmentette.

A kitünő öreg hölgyet a beteg emberek egyáltalán nem érdeklik

MEGJELENT A „KORUNK” DECEMBERI SZÁMA. Az utódállamok legolvasottabb társadalomtudományi és szépirodalmi folyóirata, a „Korunk” decemberi számával is a legidősebb szempontokból tájékoztatja olvasóit azokban a kérdésekben, melyek napi életünkkel érintik s napjaink történelmi változásaihoz döntő szerepet játszanak. Tanulmányai közül az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet: Fülöp Ernő: A magyar történetírás, Bodó Ferenc: A magyar történelem vázlatja, Jöcsik Lajos: Az ipari termelés Szlovénköben, Varga László: Nagyrománia kialakulása, Egon Erwin Kisch: A sephard és askenaz zsidók, Ujvári László: Narodnikok a magyar irodalomban, Nemes Lajos: Luigi Pirandello, Kovács Károly: A Sárkerdes, Fábry Zoltán: Barna veszedelem, Jeszenszky Erik: Mechanikai, fizikai és dialektikai törvények stb., stb. A szépirodalmi rovat kitünő írók elbeszéléseit, illetve verseit tartalmazza. A rendkívül gazdag Kultúrkronika, Világpolitikai

problémák és Szemle rovatokat külföldi lapok és folyóiratok dokumentáris erejű szemléje egészítik ki. Előfizetni öhajtoáknak ingyen küld mutatványszámot a Korunk kiadóhivatala Cluj, Calea Marechal Foch 10, II. 3.

December 12-én hirdeti ítéletet a tábla

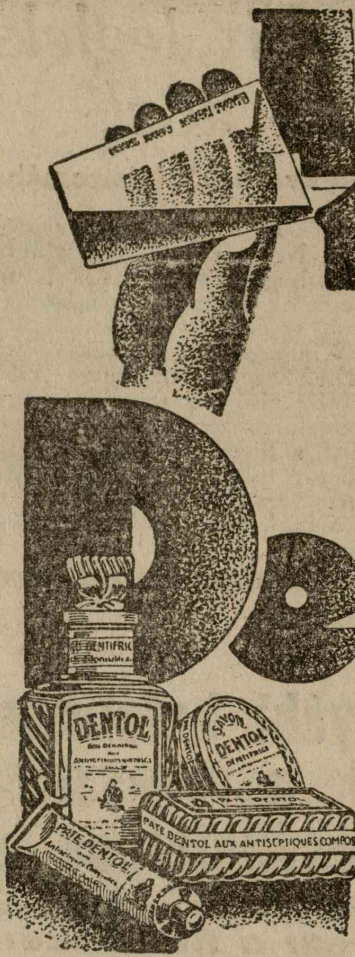
a kolozsvári nagy leketesz-ügyben

Kolozsvár, december 7

A kolozsvári ítélőtábla második tanácsa csütörtökön befejezte annak a nagy-szabású feketesz-ügynek fellebbezési tárgyalását, amelynek főádlottjai Farkas Lajos és Rotschild Sándor szeszgyárosok. A perbeszéd elhangzása után az ítélet kihirdetését december 12-ikére halasztották.

A FOGAK EGÉSZSÉGE

A DENTOL (száíviz, fogkrém, puder szappan) tökéletesen fertőtleníti és nagyon kellemes ízű fogászati készítmény Pasteur kísérletei alapján készítik, pár napi használata után meg-erősíti a foghúst és szápadlást, a fogakat ragyogó fehérré teszi és megtisztítja a leheletet. Használata különösen ajánlatos dohányzóknak. Használata után számban állandóan kellemes, üde ízt érzünk. A DENTOL kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és nagyobb illatszertárban.

AJÁNDÉK:

Ha beküldi GEORGES VERGLAS cégnek Bucuresti, Strada Precupeştii Vechi 1 szám alá ezt a „Brassói Lapok” ban megjelent hirdetést, rendesen felküldékeztet borítékban, nevének és pontos címének feltüntetésével, teljesen ingyen küldenek Önnek egy mintacsomag DENTOL-t

Időjárásjelentés. A budapesti idővizsgáló intézet jelentése szerint a ködös idő tovább tart, valamint az esőzések is. Északkeleten beáll a havazás.

Együtt dolgozik az orosz és a francia diplomácia

Páris, december 7.

A Petit Parisien genfi tudósítója jelenti, hogy Laval és Litvinov tegnap bizalmas megbeszélést tartottak s elhatározták, hogy sem a Szovjet, sem Franciaország nem kezd addig külön diplomáciai lépést, amíg a keleti egyezményt közösen tető alá nem hozzák.

Aranyerek!

Az ember kedvetlen, ingerlékeny és az élet örömtelen! Borzasztó állapot! Az elviselhetetlen fájdalmakat meg kell már egyszer szüntetnünk. Használja egyszer már tényleg az orvosok által oly gyakran rendelt „Goedecke”-féle

Anusol aranyérkupokat.

Ezt a szert az egész világon ismerik és örülni fog, hogy mily gyorsan és biztosan megszünteti panaszait és fájdalmait. Az Anusol aranyérkupok kaphatók gyógyszerárakban.

Agyba-főbe verte a taxisofort, mert sokalta a viteldijat

Bukarest, december 7.

A csütörtökre virradó éjszaka botrány játszódott le a főváros Berthelot-utcáján. Egy tiszt, akinek a nevét a hatóságok nem adják ki, véresre verte Steinhard Zoltán taxisofort, mert sokalta a viteldijat, amit tőle követelt. Az erdélyi származású sofőr súlyos sérüléseket szenvedett.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, sziveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatatlagos küldésébe megakadályozás álljon elő.

Küldje gyomorfájás, gyomorégés, savanyú felbőgös, gyomorgörös, puffadás, stb. alapos gyógyszerét a

SALVACID

Túl-zsirus, nehezen emészthető ételek, romlott hús, romlott tészták, éretlen vagy romlott gyümölcstől származó gyomorrontások eseteiben óránként vegyünk be 2—3 szemet mindaddig, míg a panaszok (gyomorgörös, hányás, bevont nyelv, rossz szajiz) megszűnnek.

Eredeti üveg Lei 150—

Kis tubus Lei 50—

Gyors és biztos hatás

Lezajlott a nagy körutazás

Eredmény: Utolsó nagy roham készül a székelgyföldi magyar iskolák ellen

Chircă tanfelügyelő elmondja, mit tapasztaltak a bukaresti kiküldöttek
A „szociális szempont” is jó, ha azzal lehet megölni pár iskolát

Csikszereda, december 7.

Csikmegyében befejeződött a kulturális iskola-felülvizsgálás. Jeleztük már, hogy Stan és Păcală közoktatásügyi vezérfelügyelők, közvetlenül a nyelvviszágak kétségbeesett eredményének nyilvánosságra hozatal után, sorrajártak a csikmegyei állami és felekezeti iskolákat, működésüket felülvizsgálták és egyben meggyőződtek, mennyit haladtak a nyelv ismeret terén azok a magyar tanítók, akiket a vizsgák során elbuktattak.

A magas állásban lévő tanügyi emberek oly gyorsan utaztak el Csikmegyéből, hogy nem volt alkalmunk beszélgetni velük. Kísérők azonban ittmaradtak. Közülük Chircă Péter tanügyi felügyelő.

vel folytattunk beszélgetést. Döbbenetes nyilatkozatot kaptunk.

Mindenekelőtt leszegelte Chircă felügyelő, hogy a felekezeti magyar iskolák körül nagy rendetlenséget tapasztaltak. Iskolaépületekkel és működési engedéllyel egyaránt baj van. Nem is beszélve a tanítókról.

MI A BAJ?

Hogy milyen természetűek ezek a bajok, azt sem rejtette véka alá. Szerinte nyilvános dolgok ezek, mert amugy is rövidesen szigorú intézkedések születnek a tapasztaltak nyomán. Mert türehetetlen állapot — hangoztatja —, hogy a felekezeti iskolák karbantartásáról nem gondoskodnak. Kint és bent egyaránt elha-

nyagolt állapotban vannak az iskolák. A termék szűke. Berendezés nem megfelelő. Az odajáró gyermekek egészsége veszedelemnek van kitéve.

A működési engedélyek nincsenek rendben. Ahol vannak ilyen kifogásolhatatlan hivatalos irások, azok tartalmát nem tartják be. Homlokegyenest ellenkező intézkedéseket tesznek. Ez nem mehet tovább. Elvégre rendnek csak kell lenni.

Aztán a tanítási módszerek elavultak. 1934-ben — hangoztatja a tanügyi felügyelő — nem lehet olyan eszközökkel nevelni és tanítani, amelyekkel a felekezeti magyar iskolák dolgoznak. Tessek más rendszerre áttérni. Hogy milyenre?, azt majd ők megmondják.

A javadalmazás egységes legyen

— Törvény írja elő — folytatja Chircă —, hogy a felekezeti tanítók javadalmazása nem lehet alacsonyabb az állami tanítókéknál. Az iskolafenntartók a törvény ezirányú rendelkezését egyenesen figyelmen kívül hagyják. Hatra-vakra alkalmazzák a tanítókat, anélkül, hogy elvárásokról gondoskodnának. Ezt nem tűrjük tovább! Tartanak annyi tanítót, amennyit elbírnak. Javadalmazásuk tisztességesen. Ne engedjenek nyomorba süllyedni képzett embereket.

MEGHATÓ

Megható, hogy egyszerre mennyire a szívükön kezdték viselni a magyarságvizsgák és tanítók ügyeit az állami tanügyi közegek. Szinte megghasad az ember szíve ennyi körültekintő gondosság láttán. Hogyne, amikor kisebbségi gyermekek egészségét, a modern időknek megfelelő nevelését, tanítók fizetésének leemelését s más ezekhez hasonló „paradicsomi” dolgok bevezetését sürgetik, sőt követelik. Az ember nem várna, hogy az ezek bevezetéséhez szükséges államsegélyt is haladéktalanul felajánlják a kisebbségi iskolákat fenntartó testületek részére, hisz elvégre ők is fizetnek adót, kétségtelenül nem lebecsülendő milliók. De erről egyelőre nincs szó. Nem segíyezni akarnak, hanem egészen mást.

ITT AZ UTOLSÓ NAGY ROHAM

Chircă Péter tanügyi felügyelő nyilatkozata során feltűnő sokszor és kihangsúlyozottan ismételte a tapasztaltakkal kapcsolatos jelentéseket és az azokat követő sürgős és mélyreható intézkedéseket. Tehát nincs kétség. Elérkezünk a legvégső ponthoz, ahol a felekezeti magyar iskolák élete török, vagy szakad.

Ugyátszik, a nyelvviszágak megdöbbentően kétségbeesett eredményeivel, a száz formában jelentkező iskoláztatási szabadság körmönfont gátlásaival nincs megelégedve Angelescu. Erőteljesebb eszközökre van szükség a szívósának bizonyult felekezeti magyar oktatással szemben. Ezeket kell elővenni tehát.

MI AZ IGASZÁG?

Megszokott kép a Székelyföldön, hogy a legmodernebb építkezési szempontok szerinti tartásával épített, kifogástalan kényelemmel és célszerűen berendezett felekezeti magyar iskolák szomszédságában egyszerű székely házikók vesz bérbe az állam, saját iskolája céljaira. Növendéket persze költéssel kell fogni bele, mert a székelyek, — bármit mondanak a kolozsvári vörvizsgáló fajtudósok — ragaszkodnak anyanyelvükhöz. Más mód hiányában a székely viskó szomszédságában lévő hatalmas iskolaépület köztartalma összezsugorodik. Centiméterrel megerősített urak kiderítik, hogy kevés levegő szorul falai közé. A gyermekek egészsége veszélyeztetve van. Nosza, segíteni kell rajta. A növényeknek felét bérbe vett viskóba zsufolják. Ennek persze „egészséges” a levegője.

A KIS HÁZ BEKAPJA A NAGYOT

Majdnem minden csikmegyei községben ezzel a rendszerrel állították fel a

románnyelvű állami iskolákat.

A kis, bérbevett székely házikó egy-kettőre felfalta a szomszédságában büszkélkedő hatalmas épületet.

Aztán jött a közigazgatási parancs: állami iskolaépületet építsen a község. Hogy honnan veszi az ahhoz szükséges összeget, arra senki sem volt és ma sem kíváncsi. Fontos az épület, amit török-szakad, fel kell építeni.

Most ezzel a jó bevált rendszerrel sincsenek megelégedve. Így sem lehetett máról-holnapra tönkretenni, megölni a felekezeti magyar oktatást. Kitalálták a legújabbat, az utolsó, mely emberi számítás szerint, kétségtelenül eredményes lesz.

A SEGÍTSÉG, MINT URUGY

A nyelvviszágakon elbukott magyar tanítókon „segítés” ürügye alatt szemlélődő tanügyi vezérfelügyelők ismétlen kifogásolják a felekezeti iskolaépülete-

teket, működési engedélyeiket, tanítási rendszerüket és végül a tanítók fizetését.

Kétségtelen, mire megy ez. Az épületeket évente és többször mérték már fel centiméterrel. Köztartalmuk utolsó hányada is pontosan kiszámítva. Az már egészen különleges kisebbségi szerencsétlenség, hogy a kőből és téglából épült falak napról-napra összecsúsznak és összezsugorodnak az állami iskolák érdekei szerint. Hogy ez a fizika eddig ismert törvényei szerint lehetetlen, az nem igen izgatja a „mestereket”. Most ismétlen zsugorodni fog a köztartalom. Ezzel kapcsolatosan az állami iskolák szélesedik.

A másfél évtizeddel ezelőtti kibocsátott működési engedélyek sem jók. Ezeket gyorsan vissza kell vonni, vagy összecsúszni. Ez a kitűzött cél eléréséhez tartozik.

Aztán jön a nagyágyu. A megindító

ÁBEL AMERIKÁBAN

62

REGÉNY

Írta: TAMASI ARON

Egy kicsit zavargott a vér és az élet az én fejemben is, de annyit már az első percekben tudtam, hogy most egyenesen Toldi Miklóshoz fogok menni. Nemsokára egy kicsi parkon haladtam keresztül, a mely nagyon kietlen volt. Itt a feketén senyvedő fák felett varjak szálltak. Meg álltam és addig néztem őket, ameddig láthatók voltak. Aztán az én belső természetembe tekintettem, s mialatt lassan tovább haladtam, átgondoltam ezt a bankházi életet, amelyet mindig pontos és odaadó munkában töltöttem. Elkövettem azonban azt a hibát, hogy cimboraságot szőttem a főnökkel s így igazi szolgának tekintett, holott nincs nagyobb ur annál a szolgánál, aki a kötelességit pontosan végzi és nem ereszkedik össze a fejébevalókkal. S elkövettem azt a másik hibát is, hogy az üzlet miatt és a barátság kedvéért néha olyan alacsonyan repültem, mint azok a varjak az előbb, pedig én nem vágyakozom hulladékokra s a szárnyam is jórészt vidámságból és derüből való s így szállhatnak magosan is, a nemes madarak között.

Miután ebből a Bankházból is kiszíptam emög a tanulságot, már tetszetősebben mentem. Szerencsém volt abban is, hogy Toldit otthon találtam s még sokkal jobban otthon, mint ahogy szerettem volna, mert megviselt ábrázattal a díványon heverészett.

— A must, Ábel. A must! — mondta, ahogy meglátott.

Leültem melléje és elmeséltem, hogy velem is mi történt, szintén a must boszszuállása miatt, hogy öt fahordó helyett bőrhordóba éresztettük. Nagy figyelemmel és egyre vidámodva hallgatta a mustnak és a sóborszesznek nagy csatáját.

— Egy cseppet se busulj — mondta a

végén —, mert, ha hibás nem volnék a dologban, ugyis szereznek neked valami újabb munkát, így pedig annál inkább.

Azt találta ki, hogy adjam magamot én is az ügynöki pénzkeresetre s áruljak porszívó gépet, amelyre minden háznál szükség van. Ez nagyon jó lesz, mert egyrészt szabad mozgása van az embernek, másrészt pedig minden eladott porszívó után harmincöt százalékot kapok, ami huszonegy és fél dollár minden egyes esetben, mert egy olyan gépnek hetven dollár az ára.

— Hát, jól van — mondtam neki —, mozdítsuk elő a porszívást!

Ugy állapodtunk meg, hogy holnap reggel nyolc órakor eljövök hozzá s akkor együtt elmegyünk az illető irodába. Ugy is lett, ahogy mondtam, mert én nemcsak pontosan, hanem olyan jókedvvel jelentem meg másnap reggel, hogy Toldi megkérdezte:

— Mitől aludtál olyan jól?

— En attól, hogy Gáspár bácsi és Teréz néni annyit nevettek a bankházi háborun, hogy egészen összebékéltek.

szociális szempont. Másfél évtized óta a kutya sem törődött azzal, hogy miből él a felekezeti magyar tanító. Most egyszerre fontos lett. Sűrűn hangzanak a kifogásoló kérdések: miért nem fizetik meg őket? Meg kell fizetni! Nem szabad képzett embereket nyomorban hagyni.

Ez mind szép, de miből? Erre már nem adnak feleletet a hatalommal rendelkező kulturális vitések. Hisz tudják ők, hogy az egyes egyházközségek pénztárában évek óta pénz helyett ócska papírokat őriznek. Ezekkel nem lehet fizetésemelést végrehajtani. Nosza, alkalmazni kell a törvényszöveget, amely egyenlő fizetést ír elő az államiakkal s ha nem csinálják, be kell zárni pár iskolát.

Az eddigi kísérletek igen jól sikerültek. Csikszentsimonon, Csiksesztőszegen esendőri segédlettel vették birtokba az egyházközségek tulajdonát képező felekezeti magyar iskolákat és a fordult fel a világ. Minden megy tovább a maga rendjén, csupán az ottani székelyek arca könnyes, mert gyermekeik nem anyanyelvükön tanulnak.

Tehát miért ne lehetne ezt tovább folytatni?

Hogy a románul egy szót sem tudó székely iskolakötelesekből a magyarhoz nem konyító állami tanítók analfabétákat nevelnek, az egészen másodrendű kérdés. Hisz iskoláztatási szabadság van. Az állam, nola nemzetközi szerződések kötelezik, nem tart fenn magyarnyelvű állami iskolát. Hivatalos felfogás szerint erre nem kötelezhető. Aztán a legújabb biológiai tapasztalatok szerint a székelyek amugy is román eredetűek. Vissza kell vinni őket a régi nemzetükhöz, a melyből erőszakkal kiszakították. S ezen az alapon megindult a nagy, a legutolsó hajrá.

Es, hogy az ellentmondás tökéletes legyen, a megdöbbentő nyelvviszág eredményeként kenyértelenségre ítél magyartanítók sorsát már nem viselik annyira szívükön a „szociális” szempontokat hangoztató magas tanügyi közegek. Ezek sorsa — nyilatkoztakuk szerint —, meg van pecsételve. Csupán arról lehet szó, hogy a megbuktatott 11 állami és 66 felekezeti magyar tanító közül 12—15-öt januárban újból vizsgára engednek. A vizsga deríti ki, hogy mi lesz a többiekkel, akiket 1935 január elsejével eltávolítanak állásukból vagy visszavonják működési engedélyeiket. Erre már nem kíváncsi a „szociális” szempont.

Kétség sem fér hozzá, hogy a kisebbségi magyar oktatás ellen, legalább Csikmegyében, olyan kést közörülnek, melynek csapásait nehezen vagy egyáltalában nem fogja tudni elhárítani.

Ferenc Gyárfás

A jókedvem még akkor is javában tartott, amikor az irodába megérkeztem. Nagyon szívesen fogadtak és azt mondták, hogy ha barátságos külsőmet tekintik, akkor bizonyosak abban, hogy szép eredményt fogok elérni. Még az sem lesz akadály, hogy beszédközből nagyon keresgélem az angol szavakat, mert szerintük ezen nevetni fognak s aki pedig nevet, annak könnyű eladni egy ilyen „Royal Electric Cleaner”-t, mely a világon a legjobb!

Rajtam kívül még tizenegyen voltak, mind új jelentkezők. Egy szakértő fiatal ember mind a tizenkettőnket maga köré gyűjtött, elévett egy porszívó gépet s ott a szemünk előtt széjjelszedte s majd ismét összerakta, hogy tanuljunk és lássuk is, amivel dolgozunk. Aztán megmutatta, hogy miképpen kell szivatni a port: először a földön duruzsoltatta, aztán az asztalon, majd a falakon is. Megejtett vele még egy pókhálót is, amelyet az elmúlt éjjel köttettek a pókokkal, hogy nekünk bé lehessen mutatni: a Royal előtt nincs akadály! Utána azt magyarázta el, hogy miképpen kell kezdeni az eladási beszédet, miképpen kell folytatni és a végén hogyan nem kell távozni. Különösen azt kötötte a szívünkre, hogy ne mondjuk azt: vesznek-e porszívót, hanem mondjuk inkább azt, hogy eljöttünk a „Royal Electric Company”-tól és öt perc alatt díjtalanul kitisztítjuk a lakást. (Folyt. köv.)

Brassó, Str. Regele Carol 56.

Erre a címre írjon minden erdélyi műkedvelő, dalos és tekéző, küldjön be 120 lejt félévi vagy 220 lejt mint a karácsonyra megjelenő „Erdélyi Gondúzó” című hetilap egyévi előfizetési díját. Műkedvelők, dalosok és tekézők nem nélkülözhetik!

Zilah

Füresán csendes, alvó és pihenő ez a város. Az ember régi történelmi nyomokat keres. Ady emlékek között kutatva valami elégetlen forradalmat remél, de itt csak a Piacér ami van s amodébb messze fönn a Terbete, amire ködöt ereszt a hideg decemberi délután.

Ez itt Zilah s a képek, amik elfutnak a szemlélő előtt, multak nyomán, kis tatár lovak és nagy perzsélések, ami után újra épült Zilah, a mai Zilah.

Azután dolgozó zilahi polgárok, akik szabadság és boldogság voltak s akik büszkén hajtottak el áruval megrakott szekerekkel, idegen, más, szolgátságban szenvedő városok falai alatt. S azután még a francia forradalom előtt kivívott közszabadság a nemesség s polgárság versengése és összetűzése valami erdőgyűben, utána összelövők a helyi nemeseket és rengeteget felhurcolnak a hadadi várba.

Ez Zilah, ami volt, groteszkül hat, de valóban csendes, verekedő város.

A krónika királylátogatásokat is följegyez. 1370 I. Lajos csodálja meg a szépen rendezett piacot, majd Báthory Zsigmond menyasszonya suhogtatja meg fehér selyem viganóját a város falai között. Egyszer az angol követ eltévesztette erre jártában az utat s ahogy az akkori krónikás feljegyezte: ... a buldoggképű ur hápogásait senki nem értvén, felvették az őrhégy 13 számú szőlőbe... s éjjelre az idegen ur minden nyelvet beszélt... Reggel az, után nagy ünnepségekkel kivonul a városból. A pestis végzett hatalmas pusztítást Zilahon két ízben, ez közel 2000 ember életébe került. Pestis után XII. Károly svéd király látogatása van följegyezve és utána semmi.

Ami ezután van, már a jelen. Mert Ady is a jelen, prófétás álmával, a Terbete alatt, az ifjúság kihullajtott vérével, a Wesselényi kollegiummal, ahová elküldte, vén diák, félig síró félig vidor énekét.

Ez itt Zilahon csupa mult, csupa tradíció és csupa legenda ami száll, de a zilahi ember erről nem tud, vagy nem akar tudni. Ez a legenda levegő csak az idegennek tűnik fel és zilahi emberrel beszélve az nem mond semmit, csak ül este hajnalig valami ősi bánatot, valami évezredek, titokzatos bánatot temetve és iszik.

Iszik azzal a „nem baj” vigasszal, amivel még „zöldelnek a zilahi hegyek” s amivel egy csöpp örömet adnak, egy kis feledést adnak annak, akihez a sors irgalmatlan.

A téren itt van Fadrusz munkája, a Wesselényi-szobor. Wesselényi az elsők között harcolt jobbágyok felszabadításáért. A szobor azt a pillanatot ábrázolja, amikor Wesselényi egy jobbágy vállára téve kezét, azt mondja neki: Mi is szabadok vagyunk, ezennel ti is szabadok lesztek.

A szabadság felszabadító szobra előtt, ma sok mindent lehet gondolni s olykor csöndesen megállva a zilahiak elgondolkoznak a szobor előtt.

Szobor és bor, ez van még a zilahinak. A multból a szabadság vágyó szele és a jelenből a kitűnő zilahi bor.

A középosztály, amely Zilahnak mindig többségét jelentette, ma letört.

Még a színészek idejében történt, hogy egy nyugalmazott vármegyei főjegyző fiával együtt állított be a kávéházba, ahol a színészek ültek. Odament, bemutatkozott és fiát is bemutatta, aki akkor érettségizett. Beszélgetni kezdtek, bort hozott. Néhány pohár után megindult a szesz vallató őszintesége és elmondta, hogy utolsó darabjait adta most el: láncát, óráját. Nem tudta, mi lesz. A vármegyei főjegyző, aki ur volt a megyében, irigylett méltóság, ma nem tudja, mi lesz és a

borhoz menekül. Utolsó eladott értékei segítségével amíg lehet nem akarja látni a pusztulást.

A napokban vaklárma volt. A Wesselényi kollegium úgy mondták, kigyulladt. Rohantak az emberek és pillanatok alatt százan és százan verődtek össze.

A tűzoltók azután megállapították, hogy csak a kémény füstölt erősebben, de nincs semmi baj.

A közönség lassan elszéledt, csak két parasztember maradt a kollegium előtt s nézte az épületet a feleségével. Azután, mikor már mindenki elment, csendesen megszólalt:

— Asszony, ha ez is elég, akkor már sem-

mink sem marad...

Ez Zilah, régi emlékekbe kapaszkodó, bort ivó, alvó csendes város. Ahol azonban mindig örök és ha titkosan is, de feltett erős vágy marad a szabadság.

A zilahi ember általában, ha kérdik, azt feleli: Nem történik itt semmi, viszont érdekes, hogy a nagy forradalmat előkészítő időkben a város krónikása átharcolt napok és éjszakák után, mikor ez az ellenzéki város ismét győzelemre jutott, így öröklötte meg a napokat: Mostanság nem történik semmi... Semmi sem történik, de a zilahi ember bort ivó halgatásában valami csendes, furcsa titok pihen.

Elment a szintársulat

Ami zajt, mozgást, életet, szint jelentett Zilahon: a szintársulat, elment. Valóban minden dicsőretet megérdemelt a szintársulat és megérdemelt Szabadkai igazgató is, aki annyira pontosan és lekiismeretesen fizeti tagjait, hogy egyszer, amikor egy színész elsején délelben fenn beszélgetett nála az irodában, mondata közepén megállította és átadta a fizetését. Az történt ugyanis, hogy déli 12 óra volt és Szabadkai ragaszkodik a pontosságához.

Sorba vehetjük és dicsérhetjük a szintársulat minden egyes tagját. Így a kitűnő Lantos Bélát, régi kedves ismerősünket, Mihályi Károlyt, aki a Nyitott Ablakban szerepelt sikerrel, Szabados Árpádot Lucifer alakításában, Csóka Lajost, Tarnay Józsefet, Róvész Sándort.

Külön kell említeni Ruttkay Mancit, aki annyira tehetséges, akit annyira szeretnek, Trillap Ilonát, a ragyogó énekesnőt, Bálint Annát, Gerő Ducit, Budaházy Magdát, Palucz Vilma. Szántszándékkal hagytuk utoljára Magurát Magdát, ezt a finom szépségű színésznőt. Magurát Magda csak rövid ideje van a szintársulatnál és még nem is annyira játéka, mint alakja és klasszikus feje, ami az emberek kíváncsiságát felkelti. Ez a fiatal kolozsvári urileány, úgy hisszük, jó tanító kezében elsőrangú ereje lehetne Szabadkai szintársu-

latának, sőt egy-két évi tanulás után már a kolozsvár-nagyvárad szintársulatnál is az elsők között lehetne.

Itt kell felemlíteni Schreiber Lajost, a szintársulat nagyszerű képzettségű és nagyfelkészültségű karmesterét.

Ezt az embert, akit mindenki megszeret az ismerkedés első tíz percében, nagyon szeretnénk — dacára kitűnő állásának — valamelyik budapesti orchesterben dirigálni látni. Készülő operettjéhez már budapesti librettista írja a szöveget, cariocáját ma már minden pesti zenekar játsza.

A szintársulat „Lojzija” ő, akit kellestől a primadonnáig mindenki szeret és akinek bemondásain az összes szintársulat hivatalos berkei nevetnek.

Amikor a kolozsvár-nagyvárad magyar színház plakátján feltűnt, hogy a János Vitéz adják a kalotaszegiekkel és „eredeti” juhnyájakkal (mintha érdemes lenne hamisítani) — Schreiber Lojzi azonnal levelet írt Tompa Bélának, a szintársulat ugyancsak remek bemondójának és figyelmeztette őket, hogy nem tőrnek semmiféle konkurenciát. Ők most Szatmáron egy zsidótárgyu darabot adnak elő. A kalotaszegiekkel. A színpadon 1000 korszítával és kétfézer „eredeti” pajesszel!

ber s hogy a szegénység elviselhetőbb legyen.

A nőegyletek munkássága többet ér minden hazug, megváltást ígérő társadalmi rendszernél. Ahol igaz asszony van: ott nincs szélsőséges politikai vagy társadalmi felfordulás, mert az asszony védi a család szentségét, amelyet a szélsőséges társadalmi akciók semmibe sem vesznek.

Ezután az elmúlt esztendő munkásságát és eseményeit sorolja fel:

Egyletünk 210 taggal működött. A 42 alapító tagból már sokan elhaltak. Itt meg kell emlékeznünk ö. Papp Lajosnéról, akinek elvesztése mély szomorúságot és bánatot okozott nemcsak egyletünknek, hanem a város egész társadalmának. Nálunk elvégzett munkássága felbecsülhetetlen.

Ezután az eltávozottak sorából megemlíti ö. Kincs Gyulánét, aki az egyletnek hosszú időn keresztül alelnöknője és buzgó tagja volt.

A multak emlékei után a titkári jelentés a mult év nevezetes eseményeit sorolta fel. Így nagy érdeklődés mellett rendezték meg Hofmannstahl Jedermann című színjátékát, novemberben Nagy Sándorné vigalmi bizottsági elnöknő vezetésével dísznótort rendeztek az Iparos Egylet összes helyiségében. Decemberben kézimunkakiállítás. A karácsonyi segélykiosztást Peszeki Ferenc pápai kamarás beszéde keretében osztották ki 90 szegénynek. Az idén sem maradt el a tél lehangulatossabb bálja, a Bazár. Husvétkor kalácsot osztottak szét a kórházakban. A titkári jelentés után a nőegylet tagjai a következő munkaprogramot dolgozták ki:

December 6-án Mikulás. Ez alkalommal előadásra kerül László Marcellának az Uj Cimora szerkesztőjének mesejátéka. A Bazár az idén sem marad el. A nőegylet ezenkívül hóbaldia és teatestélyeket fog rendezni. Március hóra hangversenyt tervez a nőegylet. E hangverseny keretében Kovács Dezsőné Csipkés Ilona és egy férfi kvartett szerepelnek. Bemutásra kerül a 17. és a 18. század költészetében dalban és képen.

A Zilahi Nőegylet külföldben már megkezdte november elsején a rendes havi segélyosztást. Megboldogult ö. Papp Lajosné helyébe helyettes pénztárnoknak Kovács Józsefnét kérte fel a gyűlés.

A gyűlés folyamán felmerült egy napközigyermekotthon létesítésének a gondolata, amit azonban az idő rövidségére való tekintettel a legközelebbi választmányi gyűlésen tárgyalnak meg.

100 esztendő a zilahi urí kaszinó

A zilahi kaszinó 100 éves jubileumát nagy ünnepség keretében ünnepelték meg november 25-én.

Az ünnepélyt délelőtt 11 órakor díszközgyűlés vezette be, majd utána a zilahi dalkör énekelt Aracsy Géza karnagy vezetésével. Elnöki megnyitót dr. Gazda Endre, a kaszinó elnöke tartott. Az ünnepi beszédet a kaszinó 100 éves történetének ismertetése mellett Kerekes Ernő mondotta el. Az üdvözlések és az elnöki zárószó után a zilahi dalkör népdalegyvelegeket énekelt. Ugyanaznap este a Kaszinó termeiben reggelig tartó táncmulatság volt, amely hosszú időre emlékeztet marad Zilahon.

Dr. Később

Ugy jár a városban, mintha örökké átutazóban lenne s most is csak egy pillanatra jött volna haza az unalmas kisvárosba, megszűn idegen nagyvárosból, unatkozni.

Spéternek hívják. Zilah nevezte el: Dr. Későbbnek.

Dr. Később tipikus vidéki figura, egyben szemtelen és kellemetlen is.

Ő az a „jó pofa” típus, aki csak kellemetlent mond a másoknak. Akinek az a humora, ha a másikat megsérti, megbántja.

Például Spéter ur, ahelyett, hogy kiszolgálja és udvarias lenne a nála fogyasztó vendéggel, ostoba tréfákat enged meg. A fogyasztó vendéget „vics anyagnak” használja. Így nem is lehet csodálkozni azon, hogy inkább az Unirea-klubba járnak az emberek. Ennek bérleje csendes, rendes ember. Jó kosztot és jó bort ad a közönségnek. Természetesen a két klub között, Később ur klubja; az intellektuális és újságírók klubja és az Unirea klub között, folyik a harc. Ebben a harcban az Unirea nem sok vizet zavar, annál inkább Később ur, aki állandóan áskálódik és intrikál ellope a háttérben.

Jó lenne, ha az Intellektuális és Újságírók klubja más „klubigazgató” után nézne, mert Később ur miatt már igen sok ember kimaradt a klubból és ki fog maradni a jövőben is.

Küldjék vissza Spéter urat oda, ahonnan jött — Olaszországba.

Ugy is „vidéki” neki Zilah, visszavágyik ő nagyon Olaszországba, ahol, mint elmondta, ő találta fel az önműködő cigarettatartót, amely egy hanyag mozdulattal lusta olaszok zsebéből kidobta a cigarettát, sőt aki ügyes volt, az úgy is beállíthatta a cigarettatartót, hogy egyenesen a szájába esett. Egyszer urat általában az jellemzi: nagy és ellenőrizhetetlen történetei vannak, ezzel szemben még nagyobb, de ellenőrizhető intrikák.

Az olaszok nem nagyon törődnek azzal, amit Spéter róluk Zilahon elmesél. Az intrikák azonban, még nyakát szeghetik s ő is olyan lesz, mint az általa feltalált cigarettatartó. Repülni fog ő is a klubból. Egve.

Szilágyság az autóbuszok megyéje

Schol sem fut talán annyi autóbusz, mint éppen Szilágymegyében. Ok: Zilah, mint megyeszékhely, nagyon messze esik a megye szélső végétől s ami a nagyobb baj, igen rossz a vasuti összeköttetés.

Ha valakinek például Nagyváradról vagy Erdőhályfalváról hivatalos ügyben be kell utazni a megye székhelyére, egy napig utazhat, egy napig a dolgait intézheti és csak harmadnap kerülhet vissza.

Az autóbuszon viszont a megye legelégdottabb kis falujából is beutazhat Zilahra s még aznap vissza is utazhatnak. A motor harcolt itt a gőzgép vasúti vasúttal és itt is a motor került ki győztesen.

A szilágymegyei országutakon a legmodernebb autóbuszokat látjuk futni s csak az országutak teljes leromlottságán és lezúllottságán mulik, hogy az autóbuszok nem tudnak nagyobb kényelmet biztosítani az utazóknak.

A Méra autóbuszvállalat nemcsak a kereskedelmi és ipari életnek, de a szilágysági forgalomnak is fontos tényezője. Ma már, hogy megvan és pontosan, lehetőleg defektmentesen közledek, az emberek kritizálják, szidják, de nem is tudják elképzelni, mi lenne, ha nem volna.

Holnap:

Lássuk Székelyudvarhelyt

K Ö Z G A Z D A S Á G

A közgazdaság hírei

A temesvári Hammer és Ney szövöde nyomott selyem és kartonárak előállítására rendezkedik be. A szükséges gépek (Blaudruckerei) most vannak szerelés alatt.

*

Az öntöttvasból készült házcikkek árát a Socomet leszállította 15 százalékkal. Ezeket a cikkek (vasalók, resók, stb.) a Kolozsvári Vasöntő és Gépgyár Rt., valamint a Szentkeresztbányai Vasgyár állítja elő és hozza forgalomba kartellalapon. Az árszállítás egyik oka az, hogy ezeket a cikkek ujabban más cégek is kezdik gyártani.

*

A bukaresti „Semănătoare” mezőgazdasági gépgyár kényszerezessége ellen beadott feljegyzést, amelyről megemlékeztünk, a Banca Basarabiei visszavonta és így a 100 millió feletti kényszerezességet a törvényszék omologálta.

*

Franciák akarják villamosítani a Brassó-cámpinai vasutvonalat. Erre a közel 1 millió lej értékű közmunkára hatalmas érdekes csoport alakult Párisban, amelyben a legnevesebb francia villamosági cégek vesznek részt.

*

A hunyadmegyei aranybányák egyrészenek kiaknázására a „Mica” bányatársaság vezérigazgatója, Gigurtu mérnök, ez év elején Párisban francia részvénytársaságot hozott össze, amely 35 millió frankot akart ebbe az üzletbe befektetni. Közbejött nehézségek és pedig előszörban a Banca Națională által a nyáron megkísérelt monopóliumtervei miatt az új vállalat nem tudta megkezdeni a működését. A legutóbbi tanácskozások során, amelyek a belföldi aranytermelők és a jegybank között folytak, sikerült ezeket az aggályokat eloszlatni és a minisztertanács megadta a francia bányatársulatnak az engedélyt, hogy Romániában, a hunyadmegyei Sztaniza községben másodszékhelyet állítson fel. Ez azt jelenti, hogy a társaság megkezdheti a működését és a „Mica” által részére eladott bányaterületek feltárását.

*

A bukaresti „Venus” műselyemgyár, amely a Farbenindustrie csödkérése elől kényszerezessébe menekült, szanálódott. A vállalat részvénymajoritását megvette a bukaresti Banca Mayer et Cohen, amely megfelelő biztosíték mellett 10 millió lej forgótőkét bocsátott az üzem rendelkezésére.

*

Az Aradi Textilpar Rt. elhatározta pamut-fonódájának kibővítését. A gyár két igazgatója külföldre utazott, hogy a szükséges gépeket megvásárolja.

*

A brassói Seewaldt-malom, amelyet nemrég tűz rongált meg, ismét üzembe került. A régi épületre két új emeletet húztak és a malom teljesítőképességét az eredeti 1,5 vagonról napi 3 vagonra emelték.

*

A bukaresti „Stella” vegyészeti gyár, amely többek között a Schicht-szappant, valamint az Elida márkájú piperecikkek előállítását végzi, kolozsvári képviselőjét leváltja. Január elsejétől a gyár új képviselője a Theil-ügynökség lesz.

*

A selyemgyárak között az UGIR kezdeményezésére tárgyalások indultak meg, hogy közös nyersanyagbeszerzés érdekében szindikátusba tömörüljenek. Egyelőre csak a tíz legjelentősebb gyárat vonták be a tárgyalásokba.

*

A belföldi faszeggyárak, kolozsvári kezdeményezésre, akciót indítottak a múlt évben felbomlott kartell helyreállítására. Ebben az ügyben Kolozsvárra értekezletet hívtak össze, de azon az országban létező husz gyár közül csak négy képviseltette magát és így a megbeszélés eredménytelenül ért véget.

*

Az aradi Stern-szövődét, amely két év óta üzemben kívül áll, hír szerint egy temesvári tőkecsoport meg akarja venni és átalakítással gyapjuszövetek gyártására tervezi berendezni.

*

A leégett bukaresti Traian-malom tüzikárát 18 millió lejben állapították meg az érdeelt kartellbiztosítók. A legnagyobb kártétel 100 vagon liszt, amely elpusztult.

A vám- és devizaformaságok új rendje megbénította az állatkivitel

Csak bankok lehetnek a külföldre menő állatszállítmányok feladói

Temesvár, december 7

A bányási élőállat piacon az utóbbi időben egészen rendkívüli arányú bizonytalanság uralkodik. Ennek az az oka, hogy az exportőrök tartózkodnak a vételtől, mert teljes bizonytalanságban vannak a közeli napokban nyilvánosságra kerülő exportrendelkezéseket illetően, amelyek a vámfomalításokra és a devizaátutalásokra vonatkoznak.

A bányási nagy exportőrök szerint az elmúlt szombat, az export élő állat beszerzési napja a Bányában teljesen üzletlen volt, holott a külföldre szállítandó marhákat és sertéseket már ked-

den vagy szerdán be kellett volna rakodni, hogy az olasz, cseh és osztrák piacokat idején elérjék.

Az új exportintézkedések nyilvánosságra hozatalát a hivatalos tényezők az utolsó pillanatra hagyták, úgyhogy mulasztásuk a termelőknek rengeteg kárt okoz.

Az élőállat exportot rendkívüli módon nehezíti meg az utóbbi rendelkezések értelmében a formalitás, amely szerint az exportszállítmányok feladója és címzettjeként csak bel-, illetve külföldi bankok szerepelhetnek.

Allandó panaszkodás az exportőröknek,

hogy a marha és sertészállító vagonok csak korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésükre és a szükséges vagonmennyiséget oly lassan teremtik elő, a vasutigazgatóságok, hogy következetesen késéseket idéznek elő, ami az exportőröknek ugyancsak jelentékeny kárt okoz. Pillanatnyilag az élőállatkivitel egyik legfontosabb követelménye, hogy vagonokat bocsássanak az exportőrök rendelkezésére és hogy a javításra szoruló vagonokat sürgősen megjavítsák, hogy a vám- és devizabizonytalanságok feloldásával a szükségletnek megfelelően indulhasson meg a szállítás.

A szeszipar pénzéből akarnak új hadjáratot indítani az ecetgyárak ellen

Hárommillió lej kölcsönt kér a bortermelő szövetkezetek központja — egy saját ecetgyár létesítésére

Bukarest, december 7

A bortermelők az eddigi sikeresen felbuzdulva, újabb offenzívára készülnek a gabonaszesztermelés ellen. Mint ismeretes, a szeszfogyasztás állandó visszaesése mellett, a szeszmonopólium ebben az évben 450 vagon borszeszt akar átvenni a tavalyi 225 vagonnal szemben, holott erre súlyos összegeket ráfizet, mert olcsóbban adja el a borszeszt, mint a mennyiért veszi. Szeptember elsejéig a monopólium 75 lejt fizetett a borszesz líteréért, azóta csak 50 lejt, de ennél is olcsóbban adja el a feldolgozó üzemeknek, főképpen ecetgyártási célokra.

A bortermelők elérték azt, hogy az ecetgyártást nem engedik meg többé gabonaszeszből és ezzel is jelentős károkat okoznak az ipari szeszgyártásnak és ezen keresztül a monopóliumnak. Ennek ellenére a bortermelő szövetkezetek szindikátusainak szövetsége most azzal a kéréssel fordult a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy folyósítson neki 3000.000 lej kölcsönt, amelyből borszeszből dolgozó ecetgyárat akarnak létesíteni.

A bortermelők kérése érthető megütökést keltett nemcsak ecetipari körökben, hanem a szeszgyárosoknál is, mert hiszen a tervezett ecetgyár révén a bortermelők újabb csapást mérnének az ipari szesztermelésre. Ettől eltekintve pedig,

lehetetlennek tartják, hogy a bortermelők egyfelől leadják a borszeszt és a monopólium ecetgyártási célokra és

ugyanakkor saját nyersanyaggal versenyt akarnak támasztani a monopóliumtól vett borszeszzel dolgozó ecetgyáraknak.

A bortermelők ezzel olyan egyenlőtlenül előnyösebb helyzetbe kerülnek a drágább nyersanyagra utalt ecetgyárosokkal szemben, amely újabb súlyos megpróbáltatást fog jelenteni erre az iparágra.

És ami nem kevésbé érdekes,

a 3 millió kölcsönt a bortermelők abból a szubvencióból kérik, amelyet a szeszmonopólium ad a földművelésügyi minisztériumnak.

Mással egyaránt a bortermelők a szeszgyáraktól behajtott pénzzel akarnak konkurenciát csinálni a szesziparnak.

A minisztérium most tanulmányozza a kölcsönkérés teljesítésének a módjait. Természetes, hogy az ecetgyárak és a szeszgyárosok nem fognak szó nélkül belenyugodni ebbe, de a tervezett intervenciók már eleve nem sok reményre lehet a sikerre, mert a bortermelői szindikátusok politikai jelentősége mindenkori hatalmasabb érvnek bizonyult, mint a velük nem azonos érdekű gazdasági körök szerzett jogai. És a kormány, a helyett, hogy végre komolyan hozzáfogna a teljesen rossz minőségű, italként értékesíthetetlen bor túltelmesítésének korlátozására, politikai megfontolások miatt inkább segítséget fog nyújtani egy iparág tönkretételéhez és a szeszfogyasztás további csökkentéséhez.

Karácsonyi vásár az árak drágulásának jegyében

A 25 százalékos árfeszültségnek az új exportrendszer támogatódása az oka

Arad, december 7

Az új kiviteli, illetve behozatali rendszer már érezteti hatását: a belföldi piacon általános drágulási folyamat megy végbe. Eltűnt az ár a piacról, a készletek újbóli lefedezése nehézkessé vált, mindenki panaszkodik, mindenki kárhozza az új rendszert és közben az árak szinte máról-holnapra emelkedő tendenciát mutatnak.

Természetesen elsősorban az ipari cikkek árai emelkednek. A külföldi áruk behozatala körül keletkezett nehézségek bő teret és ugyiszólván szabad kezet adnak a „befolyásos” kijáróknak, akik országos szervezett üzemmel dolgoznak. Az ipar és kereskedelem formálisan ki van szolgáltatva a kijáróknak, akik természetes módon busás hasznot húznak az általuk elintézt ügyekből. De főképpen onnan ered az áremelkedés,

hogy a külföldre vitt román árunak a Nemzeti Bank által elismert értéke és behozatalra kerülő árunak a kijárók által megállapított árfolyama között bizonyos „spannung” mutatkozik. A román exportáruból fennálló összegekkel fedezik ugyanis, mint ismeretes, a behozatalra kerülő áruk értékét (természetesen nem ilyen simán és nem ilyen egyszerűen, mint ahogyan az itt leírható). Mármint ez a „spannung” minimálisan 25 százalékot tesz ki. Egyéb felmerülő költségek újabb nyolc, tíz százalékos pluszt jelentenek a behozó cégek számára: így tehát nem lehet csodálkozni azon, hogy az árak minimálisan harminc százalékkal emelkednek.

Egyelőre csak az ipari termékek, az üzletek árai emelkednek. De természetesen sürgősen követik ezt a tempót a mezőgazdasági termékek árai is, mert hi-

szen a mezőgazdasági termékek mindig annyi értéket képviselnek a gazda szempontjából, amilyen vásárló értéket jelentenek szükségleteinek fedezése tekintetében. Aradon már emelkedett is a kenyér ára: a pékek „hivatkozással az emelkedő lisztárakra” megdrágították a kenyeret.

És ez a pék-árdrágítás jellegzetes tünete. Két szempontból: először, hogy a piacon felütötte fejét a spekuláció, másodsor pedig csak egyik tünete annak, hogy a belföldi termékek is minden vonatkozásban követik majd az áremelkedés irányvonalát.

Minden vonalon áremelkedés mutatkozik — csak a fizetések nem emelkednek.

Drágul a szövet és Irágul a ruha, drágulnak az első és másodrendű szükségleti cikkek. Egy télikabát, amelyet tavaly, a mikor pedig már szilárdultak az árak a lehetetlen exportviszonyok közvetett hatásaképpen, tehát amelyet tavaly három és félezer lejből ki lehetett állítani, ma négy és félezer lejbe kerül. Két évvel ezelőtt fényűzésnek számított hat-hétezer lejes ruhát csináltatni. Ma? Ma már ismét tíz-tizenkétezer lejes ruhát készítenek a szabók.

És vannak, akik bírják a tempót. Bizonyos konjunkturális helyzet jelei mutatkoznak a piacon. Ismét vannak „kereseti” források. Újból feltűntek a költségek tudó emberek. De a széles vásárló retegek: a munkás-, tisztviselő-osztály, a melynek fixfizetése csak fix életlehetőségeket biztosít, helyesebben engedélyez, tehát a fixfizetéses emberek nem bírják a tempót.

Az emelkedő árak mellett, az amugyis szűkreszábot fizetések mellett: a most kialakuló viszonyok kelles közepén nagyon kevesen lesznek, akik karácsonyi vásárlásra gondolhatnak.

Új szénbányavállalat alakult Zsibón. A franciák által felhagyott zsibói szénbányáknál érdekltségben levő román részvényes-csoport a Banca Românească érdekkörébe tartozó bukaresti Banca Pieței részvételével új részvénytársaságot alakított 2 millió lej alaptőkével a Zsibó környékén újabb feltárt szénterületek kiaknázására. A bukaresti bank 60 százalékkal van érdekelve az új vállalatban.

Cipészek figyelmébe!

Kifogástalan állapotban levő, lábajátásra berendezett, nagyon erős

ringliző-gép

óránként 2000 ringlizés teljesítményű, 50 000 ringlivel együtt, olcsón eladó. Ajánlatok „Ringlizőgép” jelígre a brassói kiadoba kéretnek.

WIMPASSING

Sport

Labdarugás

A HARMADIK MÉRKŐZÉS IS SIKE. RULT: ISMET DÖNTETLENÜL JÁT-SZOTT AZ AUSTRIA

Austria-Birmingham 0:0. Tizenötezer néző előtt az Austria harmadik angolai mérkőzése is döntetlenül végződött Birminghamban. Az osztrákok játéka ismét nagy sikert aratott. Különösen durvaságmentes, firom játéka tetszik, a lapok öles dicsőítőcikkeket írnak.

Még senkit sem hívtunk meg: egyforma esélye van a magyar, cseh és német csapatnak a londoni meghívás: a jelentette ki Rous, az angol szövetség főtitkára arra a kérdésre, hogy valóban megtörtént-e már a csehek meghívása.

Lemondott a bukaresti CFR elnöke, Codreanu mérnök, a csapat rossz szereplése és sorozatos veresége miatt.

Kétheti pihenés lenne jó Dobaynak, Bindeának, Deheleanunak és Ciolacnak — írja a Ripensia a szövetségnek és kéri, hogy ezeket a játékosokat mentse fel a válogatott edző mérkőzése alól, mert túl vannak játszva.

Francia egyesület kéri Attila kiadását. A bukaresti CFR jeles csatárát hajlandó is kiadni — 10 ezer frankért.

Télisport

Meghalt a „modern szíes” atyja. Bilgéri osztrák ezredes, a róla elnevezett síkötés feltalálója és a modern szíes megalapítója, az Innsbruck melletti Patscherkofelen, sioktatás közben olyan szerencsétlenül bukott, hogy belső vérzésben meghalt.

Louis Trenker, a téli filmek világhírű szereplője és rendezője, szerepet kapott az 1936-os téli olimpia szervezésében. Trenker nagy tudását és szakértelmét a német olimpiai keret rendelkezésére bocsátja.

Ökövívás

A magyar Császár tízmenetes küzdelemben pontozással legyőzte az olasz Leopardit a budapesti találkozáson.

KAMNER & JEKELIUS

VÁSKERESKEDÉS

Alapítva 1853 — Telefon 11.

Olcsó edények és konyhaberedezések

A Központi Hírelroda tagja

Karácsonyi ajándéokra alkalmas irodalmi művek!

Gróf Apponyi Albert: Emlékirataim 160 lej
 Ady összes költeményei egész vászonkötésben 150 „
 Bánffy Miklós: Megszámláltattál. Erdélyi történet 2 kötetben 288 „
 Babics: Európa irodalmi története 144 „
 Babics: Dante Komédia, bőrkötésben 300 „
 Makkai: Táltoskirály 140 „
 „ Sárka Vihar 2 kötet 288 „
 Barát-Eber-Takács: A művészet története 480 „
 Szász Károly: A világirodalom nagy époszai, 2 kötet 180 „
 Kós Károly: Az országépítő. 144 „
 Lyka Károly: Kis könyv a művészetről 90 „

Ráth-Végh: Magyar kuriózumok 162 „
 Nagyiványi Zoltán: Az idegenlégiótól, a szovjetunióig. 144 „
 H. G. Wells: Őnéletrajz 144 „
 Révész: Ady és Léda 144 „
 Csermely Gyula: A mi két Miatyánk között van. 144 „
 Gulácsi Irén: Fekete völgények. 165 „
 Eckhardt: Magyarország története. 90 „
 Madács: Az Ember Tragédiája. 90 „
 Török Sándor: Szegény embert még az ág is huzza 120 „
 Szerb Antal: Irodalomtörténet 2 kötet 250 „
 „ „ A pendragon legenda 120 „

Kaphatók a **Brassói Lapok Könyvosztályában**
 Brassó, Regele Carol (Kapu-u.) 56—58 az udvarban

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Csak eldörzsölni és a fájdalmak alább hagynak!

A reuma, az ischiás, a hát-, ízületi- és az izomfájdalmak kétségbe ejthetik az embert. Mint a megváltás hat ezen esetekben egy pár csepp Sloan's Liniment! Milliő esetben váltott be, biztos és azonnali hatása miatt az egész világ értékeli. Még ma tegyen egy próbát.

EGY ÜVEG VOLT ÁRA LEI 75
 ÚJ MÉRSÉKELT ÁRA ÜVEGENKÉNT LEI 60

SLOANS
Liniment

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.
 Egy üveg ára 60 Lei.

ROMANIA

Prefectura judeiului Braşov
 Serviciul Financiar şi Contabilitate
 No. ad. 10274/934.

HIRDETMEŢY

Közírré tételük, hogy a helyi pénzügyek rendezéséről szóló törvény 53 §-a alapján összeállított, az 1934/35 költségvetési évi módosított Brassó vármegyei költségvetés, a fenti törvény 40-ik §-ának rendelkezése értelmében közszemlére ki van téve a vármegyei pénzügyi és könyvelési osztály főnökénél II. emelet 42 ajtó. A költségvetés 10 napra, 1934. december 8-tól 18-ig a hivatalos órák alatt megtekinthető.

A vármegyei bizottságot, a módosított költségvetés megszavazására 1934. december hó 19-re ezennel meghívjuk, mely napig az érdeklődők észrevételeiket és felszólalásaikat megtekinthetik.

Brassó, 1934. december 5.

Prefect:

Căpt. Vasiliu

Osztályfőnök:

Lutz Ernő

Ambár a szőrmeárut árai emelkedtek,
 még ma is mindentéle

szőrmeárut

a legolcsóbb árak mellett

vásárolhat

ROSENBERG SIMON nál

Brassó, Kapu-utca 34 szám,

Bukarest, Str. Sinteilor 30.

Győződjön meg, vételköltségezettség nélkül
 az árak olcsóságról és az áru minőségéről

„A szomszédom

Sorsjegyet kihúzták az Állami Sorsjátékon.
 Miért ne nyerhetnék én is?

Ime, ezt kérdezi minden józan és praktikus gondolkozású ember. Az Állami Sorsjáték urnájában sok nyeremény van és a szerencse senkit sem kerül el. Vegyen Ön is sorsjegyet, hogy azok között lehessen, akik ma örülnek, hogy annak idején az a szerencsés ideájuk támadt, hogy a sorsjátékon játszanak.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

fix húzási nappal
 minden hónap 15-én

Az új terv szerint
 200 leivel egy milliő lehet nyerni.

Az Állami Sorsjátéknak
 minden hónap 15-én
 van húzása.

Mit szólna hozzá, ha
 éppen karácsony előtt
 nyerne egy milliőt?

HUZÁS
 December 15-én.

Siessen megújítani osztálysorsjegyet! — Vagy ha még nem lenne, azonnal vegyen mert most meg csak 400 leibe kerül egy negyed sorsjegy, amellyel millió mos lehet.

Hivatalos főelárusító: „FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály utca 5 szám Telefon 3-99

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

főelárusító

A CUKORBETEG KOSZTJA

Ára 78 lej
 Kapható a BRASSÓI LAPOK Könyvosztályában

AZ ÉRELMESZESÉDÉS

GYÓGYÍTÁSA ÉS KEZELÉSE
 Írta: DR. BUCSANYI GYULA e. d. tanácsos,
 főorvos. Ára 45 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszer feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpeldányt nem adunk

Vételezés

Kézzel szedett téli nemes falmák (cca 1 vagon) eladó. Deák Lászlóné, Covasna. 16463

Elsőrendű minősített sim n. thali faj-tenyésztés ka eladó. Érdeklődni Béli-uradalomban Budila. 16183

Szobák részére kisebb vas-kályhákat, étterem részére nagy Meidinger-kályhát, edényeket és konyhafelszerelést keresek. Sürgős ajánlatok: Scholtz, Braşov, str. Patriarcul Miron 7 címre. 16495

BIRI NENI szakácskönyv egyetlen háztartásban sem nélkülözhető Ára kötve 100 LEJ Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Bukarest

„Lombard” str. St. Jonica 11. fizet a legmagasabb árat aranyért és mindennemű ékszerért. Pénzt folyósít azonnal mindennemű értéktárgyra.

Elegánsan berendezett fodrászüzlet, forgalmas negyedben, előnyös fizetési feltételekkel átadó, esetleg lakással együtt bérbeadó. Ertekezni háztulajdonosnál, Bukarest, Calea Rahovei 220. 21239-b

Házi készítésű cérna- és gyapju-harisnyák, férfi zoknák, férfi sportharisnyák, meleg férfi-, női- és gyermekharisnyák, stucnik, karman-tyuk, általában mindennemű harisnyák kötését és stoppolását vállalom, esetleg hozott anyagból is. Bucureşti I. str. Cazármei 2. prin Antim. 21257-b

Gálérokat, keményíngel, férfi- és nőruhákat szépen szakszerűen mos, fest, tisztít a brassói „Krisztály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regele Carol 6. 277-b

Doigozó urinó, társaság, ismerettség hiányában megismerkedne független fiatal ur-nővel, kívül moziba, táncokálba járna. Fényképes leveleket „Jóbarát”-ig jeligére a bukaresti kiadóba. 21253-b

Jól szituált ur keresi teljesen független uró, leány barátságát. Csakis fényképes, teljes című levelekre válaszolok. Jelige „20-tól 30-ig” Fényképet kívánságra visszaküldöm. 21251-b

FIATALOK tanácsadója Szerelmi levelező, kiegészítő társaság illem szabályaival. B. l. ívgevel, virágvirág stb. Ára színes borítólappal 30 lej.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R. T. Braşov.